

**ПАРЛАМЕНТАД АЖЛЫН АЛБАНААС ҮЗҮҮЛЖ БҮЙ
СУДАЛГАА, АРХИВ, НОМЫН САНГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ**
(Харьцуулсан судалгааны дүгнэлт)

Ц. Болормаа, Б. Хатантуул

Энэхүү илтгэлд дэлхийн 40 гаруй орны парламентын ажлын албаны судалгаа, номын сан, архивын нэгжийн үйл ажиллагаа, зохион байгуулалт, чиг үүрэгтэй холбоотой асуудлуудыг харьцуулан судалсан бөгөөд сонгодог жишээ болохуйц зарим орнуудын тухайн нэгжийн мэдээллийг Монгол Улсын Их Хурлын Тамгын газрын холбогдох нэгжийн үйл ажиллагаатай харьцуулан дараахь асуудлуудын хүрээнд судлав. Үүнд:

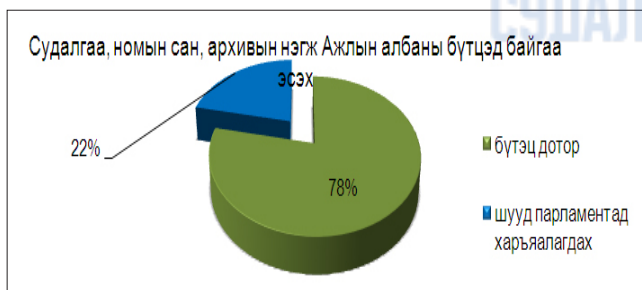
- 1) Парламентын судалгаа, архив, номын сангийн нэгжүүдийн зохион байгуулалт
- 2) Судалгаа, архив, номын сангийн нэгжийн ерөнхий чиг үүрэг
- 3) Нэгжүүдийн орон тоо, хүний нөөц
- 4) Судалгааны албаны чиг үүрэг
- 5) Судалгааны захиалга авах, гүйцэтгэх журам

1. Парламентын судалгаа, архив, номын сангийн нэгжүүдийн зохион байгуулалт

Судалгаанд хамрагдсан нийт 47 орны парламентын ажлын албаны бүтэц, зохион байгуулалтаас үзэхэд судалгаа, архив, номын сангийн нэгжийн зохион байгуулалтыг парламентын ажлын албаны бүтцэд болон парламентынхаа харьяанд шууд /Ажлын албатайгаа ижил статустай/ гэсэн бүтцийн 2 шинж ажиглагдаж байна. Гэвч маш цөөн тооны улс, тухайлбал АНУ, Австрали, Вьетнам, Сингапур, БНСУ, Узбекистан, Япон, Канад, Египит, Эстони зэрэг 10 улсын Номын сан нь парламентын ажлын албаны бүтцэд биш шууд парламентдаа захирагдан үйл ажиллагаагаа явуулж байна.

Өөрөөр хэлбэл, англо-саксоны эрх зүйн системтэй улс орнууд болон тэдгээрийн колони байсан улс орны хувьд номын сан, судалгааны албыг парламентын ажлын албатай ижил түвшинд бие даасан байдалтай зохион байгуулсан байна. Аргентины парламентын номын сан нь хэдийгээр ажлын албаны бүтцэд биш ч “Конгрессын харьяа байгууллагуудын асуудал эрхэлсэн нарийн бичгийн дарга”-ын харьяанд байдаг байна.

“Secretariat” буюу “Тамгын газар”-аас хараат бус байдлаар парламентын харьяанд үйл ажиллагаа явуулж буй “Судалгааны алба” болон “Номын сан” нь парламентын ажлын албатай эн тэнцүү мэргэшсэн ажил үйлчилгээ үзүүлдэг чухал нэгжүүдэд тооцогддог байна. Харин бусад 36 улсын номын сан, судалгаа, архивын нэгжийн хувьд парламентын ажлын албаны бүтэц дотор байхаар зохион байгуулсан байна. Судалгаанд хамрагдсан 46 орны хувьд дээрхи нэгжүүдийн харьяалалыг хувьчлан үзүүлбэл:

Мөн ажлын албаны бүтцэд болон ижил статустайгаас үл хамааран нэгж тус бүрийг дараахь байдлаар зохион байгуулжээ. Үүнд:

1. Судалгаа, архив, номын сангийн нэгж тус тусдаа байх
2. Судалгаа болон номын сангийн үйлчилгээ хамт нэгдсэн нэг удирдлагатай байх
3. Номын сан болон архивын үйлчилгээ нь хамтдаа судалгааны нэгж нь тусдаа
4. Судалгаа, номын сан, архивын нэгж хамтдаа нэг удирдлагатай байх зохион байгуулалтын хэлбэрүүд байна.

Судалгаа, номын сан, архивын нэгж тус тусдаа бие даасан алба боловч удирдлагын хувьд парламентын ажлын албаны “Хэлтэс” болон “Газар”-т харъяалагдан нэгдсэн удирдлагаар хангагдаж байгаа байдал зүүн болон төв европын орнуудад зонхилж байна. Бусад зохион байгуулалтын хувьд тус тусдаа бие даасан алба бололгүйгээр парламентын ажлын албаны бүтэц дэх холбогдох “Хэлтэс” болон “Газар”-т харъяалагдан нэгдсэн нэг чиг үүрэгтэйгээр ажиллаж байгаа байдал эх газрын эрх зүйн системтэй орнуудад ихэвчлэн ажиглагдаж байна.

Эдгээр зохион байгуулалтын талаарх дэлгэрэнгүй мэдээллийг дэлгэрэнгүй харьцуулсан хүснэгтээр хавсаргасан болно. Харин Судалгааны албаны хувьд ихэвчлэн Номын сантайгаа хамтдаа үйл ажиллагаа явуулж байна. Тухайлбал, АНУ-ын “Конгрессын номын сан”, Австралийн “Парламентын номын сан” гэж нэрлэх боловч үндсэндээ судалгаа, мэдээллийн үйл ажиллагаа нь нэгдмэл байна. Эдгээр орнууд нь судалгаа, мэдээллийн мэргэшсэн албадын бүтэц зохион байгуулалт, үйл ажиллагааны сонгодог жишээтэй орнуудад тооцогддог ба сүүлийн үед хөгжиж байгаа болон шинэ тутам парламентын засаглалыг хөгжүүлж байгаа орнуудын судалгаа, мэдээллийн албадууд эдгээр орнуудын туршлагаас суралцаж нэгдсэн стандарт тогтоохын төлөө ажиллаж байна.

Австралийн Парламентын номын сан

Парламентын Номын сан анх 1901 онд Мэлбурн хотноо Австралийн Парламенттай хамт байгуулагдсан түүхтэй. 1960 он хүртэл Парламентын номын сан Тамгын газар хоёр нэг удирдлага зохион байгуулалттайгаар үйл ажиллагаагаа явуулж байсан ч 1962 оноос Австралийн Үндэсний номын сантай хамтарч үйл ажиллагаа явуулж эхэлсэн байна. Гэвч тун удалгүй бие даасан Парламентын номын сан болсон. 1999 онд Парламентын номын сангийн үйл ажиллагааны эрх зүйн үндсийг тогтоосон “Парламентын үйлчилгээний тухай” хууль батлагдсан.

Австралийн парламентын судалгааны алба нь номын сантайгаа нэгдмэл бүтэцтэйгээр ажиллана. Парламентын номын сан хоёр үндсэн хэсгээс бүрдэнэ. Үүнд:

- Судалгаа, шинжилгээ
- Мэдээлэл

Парламентын Номын сангийн харилцагчид нь:

- Гишүүд, Сенатууд, Улс төрийн намууд
- Сенат болон Төлөөлөгчдийн танхимын Тамгын газрын болон байнгын хорооны ажлын албаны ажилчид, албан хаагчид байна

Хуулийн дагуу парламентын номын сан дараах **зарчмын** дагуу гишүүдэд үйлчилнэ. Үүнд:

- Цаг хугацаанд нь, нууцлалын өндөр зэрэглэлтэйгээр үйлчилгээ үзүүлнэ.
- Бие даасан, гишүүд, сенатуудын хүсэлтийн дагуу мэдээлэл судалгааны үйлчилгээ үзүүлнэ

- Өндөр хэмжээний стандарт мөрдөж ажиллана.
- Үйлчлүүлэгчидэд тэгш эрхийн зарчмаар үйлчилнэ.
- Сенатын гишүүд асуултанд /Question time/ оролцох үед түүний дагуу хөтөлбөр боловсруулна
- Гишүүдийн орон нутагт мэдээлэх мэдээллийг бэлдэж, дамжуулна.

Номын сан болон судалгааны албаны үйлчлүүлэгчид үзүүлэх бүтээгдэхүүн үйлчилгээ:

- Шинжээчийн дүгнэлт
- Бичгэн болон аман зөвлөмж
- Баримт, тоон болон статистик мэдээлэл
- Судалгааны зөвлөмж болон хэвлэл
- Хуулийн төслийн тайлбар
- Дэмжлэг болон сургалтын чиг баримжаа
- Сэтгүүлийн нийтлэл өгүүлэл, ном, мэдээллийн бааз
- Хэвлэл мэдээллийн нөөц \сонин , радио, телевиз\
- Семинар болон Лекц

Номын сангийн гол чиг үүргийн нэг болох Мэдээллийн салбар нь 60-аад ажилтантай, үйлчилгээний 4 хэсэгтэй.

- Номын сангийн мэдээлэл (*Хоёр сая долларын өртөг бүхий 150иад мянган номтой*)
- Мэдээллийн бааз бүрдүүлэлт (*Мэдээллийн бааз бүрдүүлэх, индэксжүүлэх*)
- Хэвлэл (*хэвлэмэл болон цахим хэвлэл, вэбсайт болон интранэтэд эх болон анатаци бэлдэх, цахим хэвлэл мэдээллийн мониторинг хийх*)
- Төв лавалгааны цэг (*Судалгаа, шинжилгээний захиалга авах гол цэг*)

Номын сангийн мэдээллийн бааз бүрдүүлэлт болон вэбсайт нь маш нарийн зохион байгуулалттай бөгөөд үйл ажиллагаа нь жигдэрсэн байна. Номын сан мэдээллийн баазаа Парламентын вэбсайтад байршуулах бөгөөд цахим мэдээллийн баазыг дараах байдлаар төрөлжүүлэн байршуулсан байдаг байна. Үүнд: сонины хайчилбар, нийтлэл, гишүүдын илтгэл (судлаачдын бэлдсэн), Номын сангийн өөрийн хэвлэл, номны каталоги, хуулийн төслийн шинжилгээ, улс төрийн намуудын баримт бичиг, хэвлэлийн газар, радио телевизийн нэвтрүүлэг, Парламентын гарын авлага гэх мэт

Судалгааны алба

Австралийн Номын сангийн Судалгааны алба жилд ойролцоогоор 20000 гаруй шинжээчийн дүгнэлт болон судалгааны ажил гаргадаг. Судалгааны ажил гүйцэтгэх хугацаа маш шахуу, ачаалал өндөртэй ажилладаг байна. Судалгааны салбарын бүтэц зохион байгуулалтанд дөрвөн жилийн өмнө өөрчлөлт орсон. Судалгааны салбар нь 80 гаруй судлаач болон туслах ажилчидтай 7 хэсэгтэй. Үүнд:

- Эдийн засгийн судалгааны хэсэг
- Гадаад хэрэг, аюулгүй байдалын судалгааны хэсэг
- Эрх зүй болон хуулийн төслийн шинжилгээний хэсэг
- Улс төр болон нийтийн удирдлагын судалгааны хэсэг
- Шинжлэх ухаан, технологи, Хүрээлэн буй орчин байгалийн баялгын судалгааны хэсэг

- Нийгмийн бодлогын судалгааны хэсэг
- Статистик дүрслэлийн судалгааны хэсэг

Судлаачдад тавих шаардлага:

1. Салбарын мэдлэг
2. Судалгааны болон бичгийн ур чадвар
3. Задлан шинжлэх болон зөвлөлдөх чадвар
4. Хөрвөх чадвар
5. Мэргэжлийн ур чадвар
6. Мэдээлэл зөв олж авах, хувийн зохион байгуулалт сайтай байх.

Номын сангийн судалгааны хэсгүүд нь судалгаа шинжилгээний ажил гүйцэтгэхдээ удирдлагын гаргасан “Судалгааны захиалга хүлээн авах журам”, “Судалгааны ажил гүйцэтгэх заавар”, “Хуулийн төслийн шинжилгээ хийх журам” болон холбогдох бусад заавар журмын дагуу хийж гүйцэтгэнэ. Туршлага судлах явцад тус судалгааны салбарын судалгааны ажил гүйцэтгэх арга зүй, зохион байгуулалтын хэлбэр манай төвийн үйл ажиллагаатай тун ойролцоо байсан юм.

Хуулийн төслийн шинжилгээ

Австралийн парламентын Судалгааны албаны судалгаа шинжилгээний ажлын чухал хэсэг нь *Хуулийн төслийн шинжилгээ* (bill digest) юм. Судалгааны салбарын Эрх зүй болон хуулийн төслийн шинжилгээний хэсэг нь 2008 оны 2-р сараас шинээр үйл ажиллагаагаа явуулж эхэлсэн бөгөөд нийт 267 хуулийн төсөлд шинжилгээ хийсэн байна. Хуулийн төслийн шинжилгээг дараах агуулгын хүрээнд хийдэг байна. Үүнд:

- Хуулийн төсөлд нийгмийн ямар харилцааг зохицуулах ямар зорилт дэвшүүлсэн талаар
- Хуулийн төслийг зохих шаардлагын дагуу боловсруулсан эсэхэд дүгнэлт гаргах
- Хуулийн төсөлд тухайн харилцааг хэрхэн зохицуулахаар тусгасан, бодлогын ямар хувилбарыг сонгосон, үүдэн гарах үр дагавар нь ямар байх талаар дүгнэлт гаргах
- Томоохон хэмжээний зүйл, заалтуудад дүн шинжилгээ хийх
- Дүгнэлт гаргах
- Зөвлөмж, тайлбар гаргах

Хуулийн төслийн шинжилгээний албан ёсны дүгнэлттэй бүх гишүүд заавал танилцах ба сард ойролцоогоор 80-100 мянган хүн эдгээр дүгнэлттэй танилцдаг гэсэн албан ёсны тоо байна. Ийм учраас шинжээчдийн гаргасан санал дүгнэлт, зөвлөмжийг хуулийн төсөлд тусгах магадлал өндөр байдаг байна. Хуулийн төслийн шинжилгээг зөвхөн Судалгааны албаны шинжээчид хийнэ. Учир нь Байнгын хороодын судлаачид улс төрийн өнгө аястай тайлан бичдэг гэж үздэг тул хараат бус бие, даасан, бодит судалгаа гаргах үүднээс хуулийн төслийн шинжилгээг судалгааны албаны үндсэн чиг үүрэгт хамааруулсан байдаг байна.

2. Судалгаа, архив, номын сангийн нэгжийн ерөнхий чиг үүрэг

Аливаа улс орны парламентын ажлын албаны судалгаа, номын сан, архивын нэгжийн үндсэн чиг үүрэг нь ерөнхийдөө ижил төстэй боловч тухайн орны өөрийн онцлог, парламентын ажлын албаны бодлого, үйл ажиллагааны онцлогоос шалтгаалан дээрх

нэгжүүдийн чиг үүрэг тодорхой хэмжээнд ялгамжтай байгааг дэлгэрэнгүй судалгаагаар үзүүлэв. Үүнд:

1. Судалгааны нэгжүүдийн ерөнхий чиг үүрэг:

- Парламентаар хэлэлцэх хуулийн төслийн талаар харьцуулсан судалгаа, товч мэдээлэл, бодлогын судалгаа болон эрх зүй, эдийн засаг, төсөв, хүрээлэн буй байгаль орчны шинжилгээ судалгаа, эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлт, эдийн засгийн тухайн төлөв байдал эдийн засаг, мөнгөний бодлого, хуулийн төслийн нийгэмд үзүүлэх нөлөөллийн талаар мониторинг хийх,
- Хууль хэрэгжсэнээр гарч болох нийгмийн үр дагаварын талаар судлах,
- Парламентын гишүүд болон судалгаа захиалах эрх бүхий хэрэглэгчийн хүсэлтээр эрх зүйн акттай холбоотой мэдээлэл бэлтгэх,
- Танхим, байнгын хороодоор хэлэлцэгдэж буй хуулийн төслийн талаарх мэргэжлийн байгууллага болон олон нийтийн санаа бодлыг судлах,
- Парламент болон Байнгын хороод, хэлтэс, албадын үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэхүйц судалгаа, шинжилгээний ажил гүйцэтгэх;
- Шинээр сонгогдсон гишүүдэд зориулан лавлагаа, мэдээлэл бэлтгэх,
- Дотоодын болон олон улсын судалгааны институт, номын сангууд, их сургуулиудтай нягт уялдаа холбоотой ажиллах;
- Хуулийн төслийн шинжилгээ хийх
- Гадаад улс дахь тодорхой асуудлаар дагнасан судалгаагаар захиалагчийг хангах

2. Номын сангийн нэгжүүдийн ерөнхий чиг үүрэг:

Номын сангийн үйлчилгээний хувьд анхаарвал зохих нэг асуудал нь нээлттэй болон хаалттай үйлчилгээ үзүүлдэг онцлог улс орнуудад байна. Нээлттэй нь гишүүд болон парламентын ажлын албаны ажилчид болон бусад сурагч, судлаач, иргэдэд нээлттэй үйлчилдэг байна. Тухайлбал, Финлянд улсын парламентын номын сан нээлттэй үйлчилгээ үзүүлдэг байна. Дийлэнх парламентын номын сан гишүүд болон судлаач, ажлын албадын холбогдох албан хаагчдад үйлчилдэг байна.

- Номын сангийн үйлчилгээний нэгж нь хэрэглэгчдэд шаардлагатай мэдээ, мэдээллээр хурдан шуурхай үйлчилнэ.
- Уншлагын үйлчилгээ нь гар дээр ном олгох, хувилахаас гадна номын сангийн мэргэжилтнүүд нь гишүүдэд шаардлагатай лавлагаа, мэдээлэл бэлтгэх,
- Ном сурвалж болон дэлхийн түүхэн баримт бичгүүдээс бүрдсэн номын сангийн сан хөмрөгийг хамгаалах, хадгалалтын нөхцөл, зохион байгуулалт, ангилах,
- Ном худалдан авах, хадгалах, индексжүүлэх,
- Тогтоосон журмын дагуу номын сангаар үйлчлүүлэх ажлыг зохион байгуулах,

3. Архивын нэгжүүдийн үйлчилгээ:

- Хууль эрхийн актууд, Үндсэн хуулийн зөвлөлийн шийдвэр, хуулийн тайлан, танхимын тайлан, мэдэгдэл, албан ёсны сонингуудын эмхтгэлийг баталгаажуулах;
- Парламент, түүний байгууллагуудаас гаргадаг баримт бичгийн хадгалалт, ашиглалт, үйлчилгээний талаар хариуцлага хүлээх;
- Номинал шинжилгээний хүснэгт, нийтийн болон Байнгын хороодын сэдэвчилсэн хэлэлцүүлгийн талаар бүртгэл хөтлөх, гишүүдийн намтрын баяжилт хийх;

- Парламентаас архивт шилжүүлсэн баримт бичиг, хуурцгуудыг хадгалах;
- Парламентын баримт бичгийн фондыг бүрдүүлэх, хөтлөх, тоолох, дахин боловсруулах, тэдгээрийг бичгийн, цахим, хэвлэмэл хэлбэрээр хадгалах,
- Парламентын үйл ажиллагааны талаарх материалыг бэлтгэх, редакторлах, өөрийн мэдээллийн баазыг бүрдүүлж, түүний үндсэн дээр хууль тогтоох үйл ажиллагааны талаар мэдээлэл, статистик болон дүн шинжилгээний эмхтгэл гаргах, харьцуулсан судалгаа, төлөвлөгөөний арга зүйг боловсруулах,
- Баримт бичгийн цахим архив бий болгох, бусад ижил төрлийн байгууллагуудтай хамтран ажиллаж засгийн газрын бүх шатны үйл ажиллагааны талаар мэдээлэл, баримт бичиг солилцох болон хуулиар тогтоосон бусад чиг үүргийг гүйцэтгэнэ.
- Парламентаар хэлэлцэгдсэн, батлагдсан хууль нэг бүрийн мэдээллийг үе шат бүрээр нь архивлана. Түүнчлэн индексжүүлсэн, ангилсан бусад материалыг хадгалж, лавлагааны материалыг хэвлүүлж гишүүдэд хүргэх ерөнхий чиг үүрэгтэй.

3. Нэгжүүдийн орон тоо

Судалгаанд хамруулсан улс оруудын хувьд парламентын ажлын албаны судалгаа, номын сан, архивын нэгжүүдийн орон тоо харилцан адилгүй байна. Парламентын танхим, гишүүдийн тоо, ажлын цар хүрээнээс хамаарч нэгж тус бүрийн орон тоо харилцан адилгүй байвч дийлэнх улс орон нь парламентын ажлын албаны бүтэц, албан хаагчдын тоо хангалттай байхыг эрхэмлэдэг байна. Үүнд маш олон орныг жишээ болгон дурьдаж болох юм. Тэр дундаа архив, номын сангийн нэгжээс судалгааны үйлчилгээ үзүүлдэг нэгж албан хаагчдын тоог хангалттай байхаар зохицуулсан байна.

Тухайлбал, Вьетнамын парламентын судалгааны албанд орон тооны 50 гаруй ажилтнаас гадна 250 гаруй мэргэжилтэн, эксперт, судлаач ажилладаг бол Австралийн судалгааны албанд 80 гаруй судлаачид, Номын санд нь 60 гаруй ажилтан, АНУ-ын Конгрессийн судалгааны алба нь нийт 700 гаруй ажилтантайгаас 450 гаруй нь бодлогын шинжээч, хуульч, мэдээллийн мэргэжилтэн, эдийн засагч, гадаад хэрэг, батлан хамгаалах, аюулгүй байдал, боловсрол, эрүүл мэнд, цагаачлал, эрчим хүч, байгаль орчин болон шинжлэх ухаан, технологийн чиглэлээр мэргэшсэн судлаач, шинжээчид байна.

4. Судалгааны албадын чиг үүрэг

Судалгаанд хамрагдсан гадаадын 46 орноос АНУ-ын Конгрессын Судалгааны албыг сонгон чиг үүргийг дэлгэрүүлэн авч үзье. Учир нь дээр бусад орны судалгааны нэгжийн чиг үүргийг ерөнхийд нь авч үзсэн тул энд жишиг болохуйц үйлчилгээ үзүүлж буй оронг сонгон авлаа.

АНУ-ын Конгрессийн Судалгааны алба:

Конгрессийн хууль тогтоох үйл ажиллагааг сайжруулах зорилгоор 1914 онд Конгрессийн номын сангийн бүтцэд Хууль зүйн лавлагааны албыг байгуулжээ. 1970 онд “Бүтэц, зохион байгуулалтын тухай хууль”-аар Хууль зүйн лавлагааны албаны нэрийг өөрчилж “Конгрессийн судалгааны алба” болгосон байна.

Конгрессийн судалгааны алба нь хууль тогтоох үйл ажиллагаанд туслах дэлхийн хамгийн том судалгааны төв бөгөөд Конгрессийн гишүүд солигдож шинэчлэгдсэн ч энэ алба нь “Конгрессийн тархи” болж үе үеийн Конгрессийн гишүүд, Байнгын хороодод мэдээлэл, мэдлэг, судалгаагаар хангах үйлчилгээг үзүүлдэг байнгын цэнэглэгч хүч нь байсаар ирсэн. Шинжээчид нь хуулийн төслийг Байнгын хороодоор хэлэлцүүлэхээс эхлээд хууль батлагдах хүртэлх бүх шатанд мэдээлэл, судалгааг бэлтгэхдээ цаг үедээ нийцсэн, бодитой, аль нэг

улс төрийн хүчнээс хараат бус, төвийг сахисан, нууцлалыг чандлан хадгалах зарчмуудыг барьж ажилладаг.

Гүйцэтгэх засаглал ба хууль тогтоох байгууллагын судалгааны чадавхийг тэнцвэржүүлэх зорилгоор тус албыг 1970 -аад оны үед өргөтгөн бэхжүүлсэн байна. Эрх зүйн зохицуулалтын хувьд тус албаны үйл ажиллагааг АНУ-ын Конгрессийн хууль тогтоох үйл явцтай нягт уялдуулж өгсөн ба Конгресст бодлогын олон талт хувилбарууд ба тэдгээрээс гарах үр дагаварыг тооцсон санал боловсруулан танилцуулах үүрэгтэй бөгөөд гүйцэтгэх засаглалын байгууллага болон олон нийтийн судалгааны хэрэгцээг хангах үүрэг хүлээдэггүй.

Судалгааны албанаас тайлан, мэдээлэл, семинар, илтгэл, биечлэн болон утсаар зөвлөгөө өгөх зэрэг төрөл бүрийн үйлчилгээг гишүүд, Байнгын хороод, Конгрессийн дээд, доод танхимд хууль тогтоох үйл ажиллагааны бүх үе шатанд үзүүлдэг.

Судалгааны албаны бүтэц:

Захирлын ажлын алба:

- Захиргааны үйл ажиллагааны алба - *Office of Administrative Operations*
- Олон нийттэй харилцах алба - *Communications Office*
- Нягтлан шалгах /шүүмж/ газар - *Review Office*

Судалгааны алба нь 5 салбар, 1 хэсэгтэй. Үүнд:

а) Нэгдсэн Улсын хуулийн салбар

Энэ салбар нь хуулийн чиглэлийн бүхий л асуултуудад хариулт өгдөг. Ингэхдээ тухайн асуудал Үндсэн хуулийн зарчим, холбогдох хууль, холбооны улсын зарчим, худалдаа, иргэний эрхтэй нийцсэн эсэх талаас авч үзнэ. Түүнчлэн бизнес, гэмт хэрэг, байгаль орчин, иргэний эрх, олон улсын эрх зүйн зэрэг салбарын хууль, холбогдох асуудлуудад дүн шинжилгээ хийдэг.

Энэ салбар нь дотроо таван хэсэгтэй ба хэсэг тус бүр удирдагчтай байна. Үүнд:

- Захиргааны хууль
- Бизнес
- Конгресс
- Шүүх ба олон улсын харилцаа

- Үндэсний баялаг / Холбооны нөөц

б) Нийгмийн бодлого

Энэ салбар нь дотоодын нийгмийн бодлогын хөтөлбөрийн асуудлуудад дүн шинжилгээ хийдэг. Энэ салбарын хамрах асуудлын хүрээнд боловсрол, хөдөлмөрийн нөөц, түүний аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн даатгал ба санхүүжилт, эрүүл мэндийн үйлчилгээ, насжилт, нийгмийн даатгал, тэтгэвэр, иргэдийн шилжилт хөдөлгөөн, эрүүгийн хэргийн шүүх, нийгмийн хангамж, хүнс ба орон сууцны хөтөлбөрүүд багтана.

Энэ салбар нь дотроо зургаан хэсэгтэй ба хэсэг тус бүр судалгааны удирдагчтай байна.

- *Хүүхэд ба гэр бүл* – жирэмслэлт, хүүхэд ба үрчлэлт, бага орлоготой иргэд, орон гэргүйчүүд болон орон гэрээсээ дайжсан өсвөр насныхан, орон сууцны хөтөлбөр,
- *Аюулгүй байдал ба шилжилт хөдөлгөөн* – Эрүүгийн гэмт хэрэг, мансууруулах бодисын хэрэглээ, архи, тамхи, галт зэвсгийн хяналт, хилийн аюулгүй байдал, шилжилт хөдөлгөөн,
- *Боловсрол ба ажиллах хүч* – анхан болон дунд боловсрол, мэргэжлийн сургалт, ажиллах хүчний асуудлууд,
- *Эрүүл мэндийн үйлчилгээ ба санхүүжилт* – эмнэлгийн үнэгүй тусламж, ядуу иргэдэд зориулсан эрүүл мэндийн үнэ төлбөргүй үйлчилгээ ба хүүхдийн эрүүл мэндийн даатгалын асуудлууд,
- *Эрүүл мэндийн үйлчилгээ ба судалгаа* – эрүүл мэндийн судалгаа, эрүүл мэндийн үйлчилгээ, нийгмийн эрүүл мэнд, ахмад дайчдын эрүүл мэндийн халамж,
- *Нийгмийн даатгал* – нийгмийн даатгал, ажилгүйдлийн нөхөн төлбөр, тэтгэвэр, тэтгэмж зэрэг асуудал тус тус хамаарна.

с) Гадаад хэрэг, батлан хамгаалах, худалдаа

Энэ салбарт дэлхийн улс төр, эдийн засгийн хөгжлийн асуудал, АНУ ба бусад улс хоорондын улс төр, эдийн засгийн харилцаа, улс хоорондын асуудал болох терроризм, цагаачлалын асуудлаар шинжээчид ажилладаг. Үндэсний аюулгүй байдлын судалгаанд зэвсэгт хүчний стратеги, АНУ-ын батлан хамгаалахын төсөв, зэвсгийн систем, зэвсэгт хүчний баазын нөхөн төлбөр зэрэг асуудлууд хамаарна. Худалдааны шинжээчид нь эдийн засгийн асуудлуудад дүгнэлт өгөх ба худалдааны тариф, экспорт, импортын асуудлуудыг авч үзнэ.

Тус салбар дотроо долоон хэсэгтэй бөгөөд хэсэг тус бүр удирдагчтай байна.

- Ази
- Батлан хамгаалах ба зэвсгийн хяналт
- Батлан хамгаалахын төсөв, удирдлага, зохион байгуулалт
- Европ ба Америк тив
- Гадаад бодлогын менежмент, олон улсын асуудал
- Олон улсын худалдаа ба санхүү
- Ойрхи дорнод ба Африк

д) Засгийн газар ба Санхүү

Тус салбар нь зургаан хэсэгтэй бөгөөд хэсэг тус бүр удирдагчтай байна.

- Банк, даатгал, үнэт цаас ба макро эдийн засгийн бодлого
- Конгресс ба шүүх засаглал
- Гүйцэтгэх засаглалын салбарын үйл ажиллагаа – Ерөнхийлөгчийн алба ба эрх мэдэл, ерөнхийлөгчид нэр дэвшигчид, холбооны ажиллах хүч, Нэгдсэн улсын шуудан, дүрэм журмын удирдлага, спорт гэсэн асуудлуудыг хамаарна.
- Холбооны улсын зарчим, сонгууль ба онцгой байдлын удирдлага
- Засгийн газрын санхүү ба татвар
- Хууль тогтоох ба төсөв батлах үе шат

Санхүүгийн асуудлын хүрээнд банк, санхүүгийн байгууллага, даатгал, үнэт цаас, татвар, төрийн санхүү, төсвийн болон мөнгөний бодлого, улсын зээл, эдийн засгийн зээлийн үзүүлэлтүүдийг судалдаг.

е) Шинжлэх ухаан, үйлдвэрлэл, нөөц

Тус салбар нь байгалийн нөөц, шинжлэх ухааны дэвшил, технологийн хөгжил, бизнесийн гол салбаруудын зохицуулалтын судалгаа хийдэг. Нөөцийн асуудлын хүрээнд байгалийн баялаг, байгаль орчин, хөдөө аж ахуй, хүнс ба загас агнуур, эрчим хүч ба ашигт малтмал зэрэг хамаарна. Шинжлэх ухааны салбарын асуудалд иргэний болон зэвсэгт хүчний судалгаа хөгжлийн асуудлууд, мэдээлэлийн технологи, сансар судлал, бусад шинжлэх ухааны салбарууд хамаарна. Үйлдвэрлэлийн асуудалд тээврийн хяналт, тээврийн дэд бүтцийн асуудал, үйлдвэрлэлийн зах зээл ба зохицуулалтын талаархи шинжилгээ, судалгааны ажлууд багтдаг.

- Хөдөө аж ахуй ба хүнсний хангамж
- Эрчим хүч ба ашигт малтмал
- Байгаль орчны бодлого
- Байгалийн нөөц судлал
- Шинжлэх ухаан ба технологийн бодлого
- Тээвэр ба үйлдвэрлэлийн шинжилгээ

Мэдлэгийн мэдээллийн хэсэг

Энэ хэсэг нь дээр дурдагдсан судалгааны салбаруудын бодлогын судлаачдын үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх, туслах хэлбэрээр хамтран ажилладаг. Конгрессийн судалгааны албанаас үзүүлэх үйлчилгээ болон бүтээгдэхүүнүүд:

- Бодлого, эрх зүй болон процедурын иж бүрэн дүн шинжилгээ хийлгэх
- Бодлогын олон талт хувилбаруудыг нээн илрүүлэх, үнэлэх, тэдгээр хувилбаруудын үр дүн, үр дагаварыг тооцох
- Хуулийн төсөл боловсруулахад анхан шатны дэмжлэг авах
- Сүүлийн үеийн судалгааны арга, аргачлалыг ашиглан тодорхой асуудлаар тоон мэдээллийн сан буй болгох, дүн шинжилгээ хийлгэх
- Судалгааны шинэ үр дүн, мэдээ ба мэдээллийн эх сурвалжыг олж авах, тодорхойлолт гаргуулах
- Конгрессийн байнгын хороодод шинжээчийн дүгнэлтийг сонсгох
- Хууль тогтоох байгууллагын анхаарлын төвд байгаа асуудлаар сургалт семинар хийх

КСА-ны Эрхэм зорилго:

- “Хууль тогтоох бүхий л үйл явцын туршид Конгрессийг иж бүрэн, үнэн зөв дүн шинжилгээ, судалгаагаар хангаж ажиллах, үйлчилгээ нь төвийг сахисан, цагаа олсон, нууцыг чандлан хадгалсан байх”

КСА-ны Үнэт зүйлс:

- “Нууцыг хадгалах, төвийг сахих, бодитой хандах” гэж тодорхойлжээ.
Дээрх эрхэм зорилго, үнэт зүйлсийн дагуу КСА-ны ажилтан бүр судалгааны бүх үе шатанд нууцыг чандлан хадгалах, төвийг сахиж нөлөөнд үл автсан, бие даасан байдлаар гишүүдэд дэмжлэг үзүүлэх, тэнцвэртэй, бодитой дүн шинжилгээ хийх, мэдлэг, мэдээллийг хадгалах, уламжлан дамжуулан ажилладаг.

КСА-ны чиг үүрэг:

- Конгресст Нэгдсэн улсын иргэдийн эрх ашигт нийцсэн, мэдээлэлд суурилсан шийдвэр гаргахад шаардлагатай төвийг сахисан судалгаа, дүн шинжилгээ хийж, бодлогын альтернатив хувилбарууд ба эдгээрийн үр нөлөөг боловсруулан санал болгох мэдээллээр хангах үүрэгтэй.

КСА нь зөвхөн Конгрессийн байнгын хороод болон Конгрессийн гишүүдийн мэдээлэл, судалгааны хэрэгцээг хангах зорилгоор ажилладаг. КСА-ны үйлчилгээний хэлбэр:

- Зөвлөлгөө өгөх, мэдээлэл хийх
- Нууц танилцуулга бэлтгэх
- Шинжээчдийн мэдүүлэг хийх
- Цахим хуудасны үйлчилгээ
- Конгрессоор дамжуулж олон нийтэд дамжуулах мэдээ
- Сургалт семинар
- Ерөнхий мэдээлэл
- Уншлагын танхим ба судалгааны төвүүд

Конгресст хэлэлцэх хуулийн төслийн жагсаалттай уялдуулан Судалгааны албанаас бэлтгэн гаргаж буй судалгаа шинжилгээний бүтээлүүд нь зохиогчийн эрхээр хамгаалагдахгүй бөгөөд Конгрессийн зөвшөөрлөөр нийтэд чөлөөтэй ашиглагддаг. Энэхүү мэдээллийг КСА-ийн цахим хуудаснаас 7 хоногийн бүх өдөр 24 цагийн турш үзэх боломжтой. Мөн Конгрессийн гишүүд болон бүх байнгын хороодын хүсэлтээр мэдээлэл бэлтгэх бөгөөд энэ мэдээлэл нь бүх гишүүдэд нээлттэйгээр эсвэл зөвхөн нэг гишүүнд зориулагдсан нууц хэлбэрээр бэлтгэгдэнэ.

Зөвлөлгөө өгөх, мэдээлэл хийх хэлбэрүүд

- Гишүүний өрөөнд биечлэн эсвэл КСА-ны байранд зөвлөлгөө өгөх
- Утсаар, телехурал эсвэл онлайн ярилцлага хийх
- Бодлогын асуудлаар суурь мэдээ өгөх
- Хууль тогтоомжийн тойм бэлтгэх
- Ирээдүйн хууль тогтоомжийн хувилбаруудыг судлан мэдээлэх

Зуучлах үйлчилгээ

- Мэргэшсэн мэдээллийн ажилтнууд /Information Professionals/

- Мэдээллийн баазаас сэдэвчилсэн хайлт хийх
- Конгрессийн гишүүдийн өмнөөс бусад байгууллагуудтай холбоо барьж мэдээлэл авах

Сонсголын бэлтгэл

КСА-ны шинжээчид мэдээлэл өгөх боломжтой гэхдээ тухайн асуудлын нөлөөллийн бус аспектиар сонсголд оролцож мэдээлэл өгдөг бөгөөд мэдээлэл нь тухайн шинжээчийн мэдлэгийн цар хүрээгээр хязгаарлагдана.

- Сонсголд оролцох гэрчийн жагсаалтыг бэлтгэх
- Сонсголын асуултуудыг бэлтгэх
- Сонсголын нээлтийн үг, илтгэлийг бэлтгэхэд туслах
- Шаардлагатай үед нь газар дээр нь мэдээлэл өгөх зорилгоор сонсголд оролцох

Хуулиар хоригдосон үйлчилгээ

- Туйлширсан, төвийг үл сахисан үйлчилгээ үзүүлэх;
- Конгрессийн нэг гишүүний талаарх мэдээллийг нөгөө гишүүнд өгөх;
- Хуулийн төслийг бичих болон хуультай холбоотой албан ёсны төсөв тооцоо гаргах.

5. Судалгааны захиалга авах, гүйцэтгэх

Судалгаанд хамрагдсан 46 орны хувьд ихэнх нь судалгааны захиалга хүлээн авах, судалгааны ажлыг гүйцэтгэх журамтай байна. Монгол Улсын Их Хурлын Тамгын газрын Судалгааны төвийн хувьд журамд дараах зохицуулалт тусгагдсан байна. Үүнд:

- ✓ Судалгааны ажлыг парламентын гишүүд, парламентын Байнгын болон Дэд, Түр хороод, Тамгын газрын удирдлагын захиалгаар гүйцэтгэнэ.
- ✓ Цаг үеийн тулгамдсан асуудал, бодлого, хууль, эрх зүйн зохицуулалт зайлшгүй шаардлагатай асуудлаар судлаач болон судалгааны төвийн санаачлагаар судалгааны ажлыг гүйцэтгэж болно.
- ✓ Судалгааны захиалгыг албан бичгээр авна. Лавлагаа, мэдээллийн шинжтэй болон хөдөө орон нутаг, гадаадад ажиллаж байгаа гишүүдийн захиалгыг утсаар буюу цахим шуудангаар авч болох бөгөөд Судалгааны төвийн бичиг хэрэг хариуцсан ажилтан захиалагчийн нэр, захиалга өгсөн утасны дугаар, цаг, огноо, цахим хаягийг бүртгэлд тэмдэглэнэ.
- ✓ "Нууц"-тай холбоотой захиалгыг энэ талаар гарсан хууль тогтоомж, холбогдох журам, зааврын дагуу шийдвэрлэнэ.

Түүнчлэн судлаачид гишүүдэд хувийн зөвлөгөө өгөх, сонгуулийн тойрогт нь ажиллах, хуулийн төсөл боловсруулах, боловсруулахад оролцох, улс төрийн үзэл бодлоо судалгааны бүтээлдээ илэрхийлэх, захиалагчын зөвшөөрөлгүйгээр судалгааны бүтээлийн талаар бусдад мэдээлэхийг хориглодог. Ажил үүрэгт нь хамааралгүй эсвэл ашиг сонирхлын зөрчилтэй болон хүний хувийн нууцад хамаарах захиалгыг гүйцэтгэхээс татгалзах эрхийг судлаачид эдэлдэг байна.

Улс орнуудын хувьд эрх зүйн аль системд хамаарч байгаагаас үл шалтгаалан судалгааны захиалга авах, гүйцэтгэх журам ерөнхийдөө ойролцоо зохицуулалтай байна. Австралийн хувьд судалгаа шинжилгээний ажил хийхдээ «Судалгааны захиалга хүлээн авах журам», «Судалгааны ажил гүйцэтгэх заавар», «Хуулийн төслийн шинжилгээ хийх журам» -уудыг баримталдаг бол зүүн болон төв Европын улс орнууд дотоод журмаараа зохицуулах нь их

байна. Энд жишиг болгон мөн л АНУ-ын КСА-ын судалгаа, шинжилгээний ажил гүйцэтгэх аргачлалыг дэлгэрэнгүй авч үзлээ. Үүнд:

Конгрессийн судалгааны албны судалгаа шинжилгээний ажлын процедур

2010 оны санхүүгийн жилд Конгрессийн судалгааны алба нь 78 276 судалгаа, дүн шинжилгээ болон мэдээллийн захиалга, хүсэлт хүлээн авч шийдвэрлэн, Конгрессийн гишүүд болон тэдгээрийн туслах, ажилтнуудад зориулсан 6 655 судалгаа гаргаж, 393 сургалт семинар зохион байгуулан, 8 223 хуулийн төслийн тойм бичсэн байна.

Конгрессийн гишүүд болон тэдгээрийн туслах, ажилтнууд судалгааны захиалга өгөх, хүсэлт гаргахдаа дараах хэлбэрүүдийн аль нэгийг сонгон хүсэлтээ гаргана. Үүнд :

- Конгрессийн номын сангийн Хүсэлт хүлээн авах хэсгийн утасны дугаар руу залгаж лавлагаа хариуцсан номын санчтай холбогдож захиалга өгөх, хүсэлт гаргах;
- КСА-ны цахим хуудсанд нэвтэрч онлайн захиалга өгөх, хүсэлт гаргах;
- Тодорхой нэг судлаач, шинжээч ажилтантай утсаар холбогдож захиалга өгөх, хүсэлт гаргах.

Онлайн захиалга өгөх, хүсэлт гаргахдаа КСА -ийн цахим хуудсанд дараах мэдээллийг бөглөдөг.

Place Request

Have a CRS.gov Account? [Sign In](#)

A CRS.gov account is not required in order to Place a CRS Request.

1 Enter Request Details

2 Review Your Request

3 Confirmation

Please Note

Same day deadlines: Call CRS 7-5700 (202-707-5700) and press 1, 5

Requests are read: Monday - Friday 8:00 a.m. - 6:00 p.m. (Eastern Time)

To change or follow up on a previously placed request, call CRS 7-5700 (202-707-5700) and press 1, 5, and indicate your request.

Contact Information

In order to complete your contact information, you must first choose your name from the staff directory by searching in the below. If you cannot find your name please call CRS at 7-5700 (202-707-5700).

Your Name:

Your Office:

Preferred Address:

*Address Line 1:

Address Line 2:

*City:

*State:

*Zip:

*Phone:

Fax:

*Email:

Not you? Clear the contact information and search the staff directory again.

CLEAR ALL CONTACT INFORMATION

About Your Request

Is this a Constituent Request?* ☐ No ☐ Yes

*Subject:

*Request:

Судалгааны захиалга, хүсэлтийг боловсруулах:

12

Хүсэлт хүлээн авах хэсгийн үүрэг: Хүсэлт хүлээн авах хэсэгт лавлагаа хариуцсан номын санчид ажилладаг бөгөөд тэд хүсэлт гаргагчид асуултыг нь нарийвчлах, томъёолоход нь туслана. Жишээлбэл дараахь асуултуудыг тавьж болно. Үүнд:

- Та эрүүл мэндийн салбарын шинэчлэлийн талаар мэдээлэл байгаа эсэхийг асууж байна. Та яг ямар мэдээлэл хэрэгтэй байгаагаа илүү тодруулж өгнө үү. Танд зөвхөн дээрх асуудлаар хуулийн төслүүд хэрэгтэй байгаа юу эсвэл бусад баримт бичиг, мэдээллүүд хэрэгтэй юу?
- Дээрх мэдээллийг та ямар зорилгоор ашиглах вэ?
- Танд дээрх мэдээлэл хэзээ хэрэгтэй байна вэ?

Дээрх мэдээллийг авсны дараа хүсэлтийг хүлээн авч мэдээллийн мэргэжилтнүүд эсвэл шинжээчид хуваарилан хариуцуулна. КСА нь 100 орчим мэдээллийн мэргэжилтэнтэй (Information Professionals) бөгөөд тэдний гол үүрэг нь хэрэгцээтэй байгаа мэдээллийг богино хугацаанд олох явдал юм. Судалгааны алба мөн 350 орчим шинжээчтэй (Analyst). Шинжээч нар асуудлыг нарийвчлан судлах, тайлан бичих, мэдээлэл хийх үндсэн үүрэгтэй юм.

Мэдээллийн мэргэжилтнүүдийн бусад үүрэг:

- Конгрессийн ажилтнуудад конгрессийн бичиг баримтыг хэрхэн хайх ба ашиглах, судалгаа хийх арга чадварыг сурган эзэмшүүлэх;
- Шинжээчдэд шаардлагатай мэдээллийг олж өгөх;
- Шинжээчдэд цахим мэдээллийн санг ашиглах талаар сургалт явуулах, тэдэнд шаардлагатай дэмжлэг үзүүлэх, зөвлөлгөө өгөх;
- Судалгааны ажлуудын товхимол, эмхтгэлийг хадгалах.

Хүсэлтийг цахим хэлбэрээр олох, хянах:

1. Хүсэлтийн дугаар
2. Хүлээн авсан огноо
3. Хүсэлт гаргасан нэгж
4. Сэдэв
5. Хүсэлтийн талаархи дэлгэрэнгүй мэдээ
6. Эцсийн хугацаа
7. Хариуцах шинжээч /мэдээллийн мэргэжилтэн/
8. Ямар хариу өгсөн гэсэн бүх мэдээллүүд тусгай хуудсанд хадгалаастай байдаг

Захиалагч өөрийн хүсэлтийн талаарх мэдээллийг хянахдаа дээрхээс аль нэг өгөгдлийг оруулан мэдээллийг харах боломжтой.

КСА -ны Хянан тохиолдуулах нэгж:

Дээрх нэгж нь КСА-ны бүх бүтээгдэхүүн бодитой, төвийг сахисан, бодит, цагаа олсон эсэхийг дараах материалууд дээр үндэслэн дүгнэлт гаргаж хянан шалгана.

- Товч мэдээллийн хуудас ба тайлан;
- КСА-аас боловсруулсан боловч Конгрессийн байнгын хорооноос нийтлэх судалгаа, илтгэл;
- Конгрессийн гишүүд болон тэдгээрийн туслахуудад зориулагдсан тэднээс мэдээлэл хийхдээ ашиглах PowerPoint слайд;

- Шинжээчийн мэдүүлэг;
- Сургалт, семинарын төлөвлөгөө;
- Сургалт, семинарын видео материал;
- Цахим хуудас дээрх материал;
- Судалгааны ажлын агуулга бүхий и-мэйл.

КСА-ны вэб хуудас зөвхөн Конгрессийн гишүүд болон тэдгээрийн туслахуудад зориулсан байдаг байна.

УИХ-ын Тамгын газрын Судалгааны төвийн хувьд

Монгол Улсын Их Хурлын тамгын газрын Судалгааны төвийн хувьд “Судалгааны захиалга хүлээн авах, гүйцэтгэх журам”-ыг Тамгын газрын Ерөнхий нарийн бичгийн даргын захирамжаар баталсан юм. Тус журамд зааснаар судалгааны захиалгыг албан бичгээр авах бөгөөд лавлагаа мэдээллийн шинжтэй захиалгыг утсаар буюу цахим шуудангаар авч болохоор заасан. Судалгааны төвд захиалгын дэлгэрэнгүй бүртгэл хөтлөх ба захиалагчийн нэр, утасны дугаар, захиалга өгсөн цаг, огноо, захиалгын утга зэргийг тэмдэглэнэ. Түүнчлэн хүлээн авахыг хориглосон захиалгыг журамласан байна. Үүнд:

- ✓ Хувийн асуудлаарх - тухайн хувь улс төрчийн эрдэм шинжилгээний ажил, хувийн ярилцлага, хэлэх үг, илтгэл болон тойрогт сурталчилгаа хийх, рейтинг тодорхойлох, улс төрийн намын үйл ажиллагаа болон хувийн бизнесийн үйл ажиллагаанд хамаарах асуудлаар,
- ✓ Тамгын газрын бусад хэлтэс, албад болон УИХ -ын гишүүдийн зөвлөх, туслахуудын үйл ажиллагаа, чиг үүрэгт хамаарах асуудлаар,
- ✓ Улс төрийн зорилгоор өөрийн байр суурийг нотлох байдлаар гаргуулахыг хүссэн дүгнэлт, зөвлөмж,
- ✓ Орчуулгын ажил,
- ✓ Төрийн болон төрийн бус байгууллагуудаас УИХ-ын гишүүд өөрсдөө болон зөвлөх, туслахаараа дамжуулж шууд гаргуулан авах боломжтой баримт, мэдээллийг хүлээн авахыг хориглосон байна.

Судалгааны төвийн бүтээгдэхүүн нь бодлогын судалгаа, харьцуулсан судалгаа, дүн шинжилгээ, тойм мэдээлэл, лавлагаа мэдээлэл, илтгэл, санал асуулгын хуудас зэрэг хэлбэртэй байх ба бүтээгдэхүүний төрөл тус бүрээр код олгох журам үйлчилж байна.

***

Судалгаанд хамрагдсан улс орны Парламентын ажлын албаны судалгаа, архив, номын сангийн нэгжийн талаарх харьцуулсан мэдээлэл

Хавсралт

(Тухайлсан улс орноор)			
Судалгаа	Архив	Номын сан	Тайлбар
(1)	(2)	(3)	(4)

***

(1)	(2)	(3)	(4)
Жибути			
Шинжээчдын алба	<p>Архивын хэлтэс</p> <p>Тус хэлтэс нь Жибути Улсын бусад нийтийн болон шинжлэх ухааны номын сангуудтай хамтран Үндэсний ассамблей болон депутатуудад шаардлагатай мэдээллийн үйлчилгээг үзүүлэх чиглэлээр дор дурдсан чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:</p> <p>-Жибути Улсын хууль эрхийн актууд, Үндсэн хуулийн зөвлөлийн шийдвэр, хуулийн тайлан, Тооцооны танхимын тайлан, мэдэгдэл, албан ёсны сонингуудын эмхтгэлийг баталгаажуулах;</p> <p>-Ном худалдан авах, хадгалах, индексчлэх болон гишүүдэд ном, тогтмол хэвлэлээр үйлчлэх;</p> <p>-Товчооноос тогтоосон журмын дагуу номын сангаар үйлчлүүлэх ажлыг зохион байгуулах;</p> <p>-Үндэсний ассамблей, түүний байгууллагуудаас гаргадаг баримт бичгийн хадгалалт, ашиглалт, үйлчилгээний талаар хариуцлага хүлээх;</p> <p>-Номинал шинжилгээний хүснэгт, нийтийн болон Байнгын хороодын сэдэвчилсэн хэлэлцүүлгийн талаар бүртгэл хөтлөх, гишүүдийн намтрын баяжилт хийх;</p> <p>-Үндэсний ассамблейгаас архивт шилжүүлсэн баримт бичиг, хуурцгуудыг хадгалах;</p>	Шинжээчдын алба, Архивын хэлтэс 2 тусдаа албаны статустай боловч “Баримт Бичиг, Мэдээллийн Газар”-т харъяалагдах ба дээд удирдлага нь нэг байна. Номын сан нь Архивын нэгж дотроо байна.	

Кабо-Верде	
<p>Парламентын мэдээлэл, баримт бичгийн үйлчилгээний газар</p> <p>Тус газар нь Үндэсний ассамблейн баталсан болон үйл ажиллагааны мэдээлэл, баримт бичгүүдийг шуурхай тараах, хураан авах, хадгалах, системчлэх үүрэгтэй.</p> <p>Чиг үүрэг:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Үндэсний ассамблейн үйл ажиллагааг номын сангийн болон баримт бичгийн үйлчилгээгээр дэмжих; - Үндэсний ассамблейн түвшинд номын сан, баримт бичиг, дүрэм заавар, хууль эрх зүй, захиргаа, шинжлэх ухаан, техникийн мэдээллээр дэмжих, тэдгээрийг цуглуулах үйл ажиллагааг зохион байгуулах; - Үндэсний болон олон улсын мэдээллийн шинэчилсэн файлуудыг бий болгох; - Үндэсний ассамблейн үйл ажиллагаанд холбогдох үндэсний болон гадаад улс орнуудын хууль тогтоох үйл ажиллагааны мэдээлүүдийг цуглуулах, шинжилгээ хийх, архивлахад тусалцаа үзүүлэх; - Номын санг удирдлагаар хангах; - Үндэсний ассамблейн баримт бичиг болон Үндэсний ассамблейд хамаарах баримт бичгүүдийг нийтлүүлэхэд оролцох; - Үндэсний түүхийн архивтай хамтран парламентын түүхийн сан үүсгэхэд оролцох; <p>■ Номын сан</p> <ul style="list-style-type: none"> - Үндэсний ассамблей түүний байгууллагуудын чиг үүргээ биелүүлэхэд шаардлагатай шинжлэх ухаан, эдийн засаг, нийгэм, статистикийн мэдээллээр хангах, тэдгээрийг хадгалах, индексчлэх, каталогжуулах; - Шинэ ном, урсгал мэдээлэл, баримтат мэдээллийн санг баяжуулах; - Номын сангийн мэдээллийн эх үүсвэрийг бүхэлд нь каталогжуулах, индексчлэх ажиллагааг зохион байгуулах; - Олон нийтэд үйлчлэх; - Гар дээр өгөх үйлчилгээ үзүүлэх; - Сургалт явуулах; - Шинэ номын танилцуулгыг тогтмол нийтлүүлэх; - Үйл ажиллагааны дүрмээ боловсруулж, батлуулах; <p>■ Архив</p> <ul style="list-style-type: none"> - Үндэсний ассамблейн түүхэн уламжлалыг агуулсан сан бүрдүүлэх; - Хууль тогтоох үйл ажиллагаатай холбоотой баримт бичгийг цуглуулж хадгалах, индексжүүлэх, каталогжуулах; - Соронзон хальсанд буулгасан бичлэгийн мэдээллийг хадгалах, боловсруулах, цуглуулах; - Үндэсний ассамблейн фото зургийн санг бүрдүүлж хадгалах; - Хэрэглэгчдэд шаардлагатай мэдээллийг ашиглуулах - Үндэсний болон гадаад улсуудын архивтай хамтран ажиллах;	<p>Тусдаа боловч Ажлын албаны Парламентын “мэдээлэл баримт бичгийн үйлчилгээний Газар”-т харъяалагдана.</p>

Марокко			
Судалгаа, баримт бичгийн хэлтэс нь Архив, бичиг хэрэг, номын сангийн үйлчилгээний алба болон Судалгаа, орчуулгын албатай.			“Судалгаа бичиг баримтын хэлтэс” нь дотроо Архив бичиг баримт Номын сан хамтдаа нэг алба, Судалгаа орчуулгын албатай
Намиби			
Судалгаа, мэдээлэл, нийтлэл, редакцийн хэлтэс Тус хэлтэс нь Үндэсний ассамблейг шинжлэх ухааны арга зүйн үндэслэлтэй судалгаа, мэдээллээр хангана. Хэлтэс нь дараах албадтай байна: <ul style="list-style-type: none"> Судалгааны алба Гишүүдэд хууль тогтоох эрх мэдлээ хэрэгжүүлэхэд нь шаардлагатай судалгаа, мэдээллээр үйлчилнэ.		Номын сан, компьютерын үйлчилгээний хэлтэс Тус хэлтэс нь номын сангийн үйлчилгээг Үндэсний ассамблейн гишүүдэд хүргэнэ. Парламентын номын сангийн фондод: <ul style="list-style-type: none"> -Эрх зүй, улс төр судлал, төрийн удирдлага, төрийн бодлого, түүхийн чиглэлийн ном, бусад хэвлэл -Албан ёсны баримт бичиг, акт, мэдэгдэл, тогтоол -Уншлагад зориулсан тогтмол хэвлэл, сэтгүүл, жилийн тайлан, өдөр тумын сонин зэрэг материал байна. Мөн гишүүдийн уншлагын танхимд олшруулах үйлчилгээ үзүүлнэ. Гишүүдийг мэдээлэл хайх онлайн үйлчилгээгээр хангахаас гадна компьютерийн хэрэглээний програм ашиглахад туслана.	тусдаа
Австри			
Мэдээллийн хэлтэс (L3.6) -Үндэсний болон Холбооны Зөвлөлийн Ерөнхийлөгчдөд мэдээллийн үйлчилгээ үзүүлэх; -Парламентын бүлгүүд болон парламентын Тамгын газарт мэдээллийн үйлчилгээ үзүүлэх; -Тухайн цаг үеийн мэдээллийн хэрэгслүүдийн мэдээлэл, судалгаа шинжилгээнд анализ хийх;	Парламентын баримт бичиг, архив, статистикийн хэлтэс (L1.6) -Үндэсний Зөвлөл болон Холбооны Зөвлөлийн стенограф бичлэг болон стенограф бичлэгийн индексийг баримтжуулах, хуулийн төслүүд болон хуулийн төслийн хэлэлцүүлгийн явцад гарсан саналуудыг баримтжуулах; -Архив болон статистик мэдээллийг хөтлөх; -“Power point” дээрх илтгэл зэрэг техник мэдээллийг бэлтгэх; -Ардчилал, эрх зүйн салбарын мэдээллийн тойм	Номын сан (L3.5) -Тодорхой чиглэлээр эрдэм шинжилгээний бүтээлийн (хэвлэмэл, электрон хэлбэр, CD-ROM болон сүлжээний мэдээллийн зэрэг) сан бүрдүүлэх, контент анализ хийх, түгээх; -Хууль, улс төрийн сэдэвтэй электрон номын сангийн систем бүрдүүлэх, мэдээллийн үйлчилгээ үзүүлэх; -Парламентын мэдээллийн солилцоо хийх;	Тусдаа

* * *

Судалгааны эмхтгэл, XII боть

Армян		
Судалгаа, шинжилгээний газар <ul style="list-style-type: none"> Нийгмийн судалгааны хэлтэс Эдийн засгийн судалгааны хэлтэс 	Мэдээллийн газар: <ul style="list-style-type: none"> Архив Номын сан Мэдээлэл хангамжийн хэлтэс <p>Үндэсний хурлын депутатууд, Ажлын албаны ажилтнуудыг мэдээллээр хангана. Мөн шаардлагатай үед судлаачид, эрдмийн зэрэг горилогчид, иргэдэд бусад номын санд байхгүй мэдээлэл, материалаар үйлчилдэг. Хэрэглэгчдэд уншлагын заалаар үйлчлэхээс гадна тэднийг мэдээллийн электрон хэлбэрээр хангана. Номын сангийн фондод 9000 гаруй нэгж төрөл бүрийн ном, зохиол, толь бичиг болон улс төр, хууль эрх зүй, дипломат харилцаа, эдийн засаг, түүх, хүний эрх, олон улсын харилцааны асуудлаар эмхтгэл зэрэг материал янз бүрийн хэл дээр байдаг. Мөн мэдээлэл, лавлагаа, шинжилгээ, судалгааны материал, тогтмол хэвлэлээр байнга үйлчилдэг. фондод байгаа номын каталог, тодорхой сэдвээр тогтмол хэвлэлийн материалын жагсаалт гарган ерөнхий сүлжээгээр хүргэнэ. Номын сан нь хууль эрх зүйн материалын үндэсний номын сангийн үүргийг гүйцэтгэдэг. Үндэсний хурлын номын сан нь хэрэглэгчдэд ерөнхий сүлжээ, олшруулагчаар үйлчилж, сүлжээнд материал хайх, олоход зөвлөгөө өгч, тусалцаа үзүүлнэ.</p>	Архив, Номын сан нь нэгдсэн нэг удирдлагатай, Судалгааны нэгж нь тусдаа

* * *

Босни Герцеговин			
Судалгааны газар <p>Парламентаар хэлэлцэх хуулийн төслийн талаар харьцуулсан судалгаа, товч мэдээлэл, бодлогын судалгаа болон эрх зүй, эдийн засаг, төсөв, хүрээлэн буй байгаль орчны шинжилгээ судалгаа, эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлт, эдийн засгийн тухайн төлөв байдал эдийн засаг, мөнгөний бодлого, нийгэмд үзүүлэх нөлөөллийн талаар мониторинг хийх, хууль хэрэгжсэнээр гарч болох нийгмийн үр дагаварын талаар судлах үүрэгтэй. Түүнчлэн хэрэглэгчдийн хүсэлтээр Европын Холбооны баримт бичгийн эмхтгэл гаргах, хэлэлцэгдэж буй хуулийн төсөл бусад эрх зүйн акттай холбоотой асуудлаар техникийн материал бэлтгэх, удирдлага, хяналтын үйл ажиллагаатай холбоотой асуудлаар бусад байгууллагатай хамтран ажиллах, Танхим, байнгын хороодоор хэлэлцэгдэж буй хуулийн төслийн талаарх төрийн ба төрийн бус байгууллагуудын саналыг тандан судлах, шинээр сонгогдсон гишүүдэд зориулан лавлагаа, мэдээлэл бэлтгэх, парламенттай хамтран ажилладаг олон улсын байгууллагуудын талаар мэдээлэл, судалгааны материал бэлтгэх, олон улсын байгууллагуудын захиалгаар парламентын үйл ажиллагаа, Босни-Герцеговиний хууль тогтоомж, улс төр, эдийн засаг, нийгмийн асуудлаар шинжилгээ судалгаа, мэдээлэл бэлтгэх, гадаад улс орнуудын парламентын судалгааны албадтай холбоо тогтоон хамтран ажиллах, журмаар тогтоосон бусад чиг үүргийг гүйцэтгэнэ.</p>	Баримт бичиг, мэдээллийн хэлтэс <p>парламентын баримт бичгийн фондыг бүрдүүлэх, хөтлөх, тоолох, дахин боловсруулах, тэдгээрийг бичгийн, цахим, хэвлэмэл хэлбэрээр хадгалах, парламентын үйл ажиллагааны талаарх материалыг бэлтгэх, редакторлах, өөрийн мэдээллийн баазыг бүрдүүлж, түүний үндсэн дээр хууль тогтоох үйл ажиллагааны талаар мэдээлэл, статистик болон дүн шинжилгээний эмхтгэл гаргах, харьцуулсан судалгаа, төлөвлөгөөний арга зүйг боловсруулах, баримт бичгийн цахим архив бий болгох, бусад ижил төрлийн байгууллагуудтай хамтран ажиллаж засгийн газрын бүх шатны үйл ажиллагааны талаар мэдээлэл, баримт бичиг солилцох болон хуулиар тогтоосон бусад чиг үүргийг гүйцэтгэнэ.</p>	- Парламентын номын сан <p>Парламентын номын сан нь өнгөрсөн зууны дунд үед байгуулагдсан бөгөөд 1992-1995 оны дайны үед бараг бүхэлдээ устсан байна. Үндсэн хууль баталсаны дараа буюу 2002 онд дахин байгуулагдсан ба одоогоор 3000 нэгж бүрдүүлэлт бүхий фондтой. Үүнд, эрх зүй, улс төр, эдийн засаг, төрийн удирдлага, олон улсын харилцаа европын интеграци, социолог, түүх, газар зүй, болон бусад чиглэлээр ном, тогтмол хэвлэл, аудио, видео бичлэг, цахим мэдээллийн бааз зэрэг хамаарна. Парламентын номын сангаар эрдэмтэн, судлаачид, оюутан сурагчид болон иргэд бичгээр хүсэлт гарган түр хугацаагаар үйлчлүүлдэг байна. Номын сан нь Олон улсын номын сангийн холбооны гишүүн юм.</p> <p>Номын сан нь Танхимуудын чуулган, байнгын хороодын хуралдаан, парламентын ажлын албаны талаарх мэдээллийг хэрэглэгчдэд хүргэх, номын сангийн стандартыг хэрэгжүүлэх зэрэг бусад чиг үүргийг гүйцэтгэнэ.</p>	Баримт бичиг мэдээллийн хэлтэс нь 4 нэгжтэй бөгөөд түүний нэг нь Номын сан байх ба Баримт бичгийн мэдээллийн хэлтэсийн чиг үүрэгт архивын чиг үүрэг багтана. Архив болон Номын сан нь нэг "Газар"-т харьяалагдах бөгөөд Судалгааны нэгж нь тусдаа

ХБНГУ	
<p>Судалгаа, гадаад харилцааны ерөнхий захиргаа</p> <p>Тус захиргаа нь дараах 3 газартай.</p> <ul style="list-style-type: none"> Судалгааны газар Гадаад харилцааны газар Өргөдөл, хүсэлт хариуцсан газар тус тус байна. <p>Судалгааны газрын ерөнхий чиг үүрэг нь парламентын гишүүдийг мэргэжлийн өндөр түвшинд боловсруулсан мэдээллээр хангах, анализ шинжилгээ хийх, зөвлөмж гаргах юм.</p> <p>Судалгааны секторууд нь:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Түүх, орчин үеийн түүх, улс төрийн судалгааны хэсэг -Гадаад харилцаа, ОУ-ын хууль, Эдийн засгийн хамтын ажиллагаа, хөгжил, Батлан хамгаалах, Хүний эрх, Хүмүүнлэгийн тусламжийн судалгааны хэсэг, -Үндсэн хуулийн эрх зүй, Төрийн захиргааны судалгааны хэсэг, -Төсөв, санхүүгийн судалгааны хэсэг, -Эдийн засаг, технологи, Хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах, Хүнс, ХАА, Аялал, жуулчлалын судалгааны хэсэг, -Хөдөлмөр, нийгмийн асуудлын судалгааны хэсэг, -Эрүү, иргэн болон иргэн, эрүүгийн байцаан шийтгэх хууль, Байгаль орчныг хамгаалах хууль, Тээвэр, барилга, хот байгуулалтын хуулийн судалгааны төв, -Байгаль орчны хамгаалалт, цөмийн аюулгүй байдал, Боловсрол, шинжлэх ухааны судалгааны хэсэг, -Эрүүл мэнд, гэр бүл, өндөр настан, эмэгтэйчүүд, залуучуудын судалгааны хэсэг, -Соёл, хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэл, спортын судалгааны баг, -Европын асуудлын судалгааны хэсэг тус тус байна. 	<p>Мэдээлэл, баримт бичиг хариуцсан ерөнхий захиргаа</p> <p>Тус захиргаа нь дараах 3-н газартай.</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Номын сан, баримт бичгийн газар</i> <i>Мэдээлэл, олон нийттэй харилцах газар</i> <i>Мэдээллийн технологийн газар тус тус байна</i> <p>Номын сан, баримт бичгийн газрын гол чиг үүрэг нь Парламентын баримт бичгийн мэдээллийн систем / the Parliamentary Material Information System (DIP)-ийн үйлчилгээ байна. Энэхүү систем нь Бундестаг болон Бундестратын баримт бичгийг хайхад тусална. Баримт бичгүүдийг нэр болон төрлөөр нь индексжүүлсэн байдаг. Одоогоор 2 төрлийн систем үйлчилж байгаа.</p> <ol style="list-style-type: none"> 8-15 дахь ээлжит сонгууль (1976–2005 он) 16 дугаар ээлжит сонгуулийн дараах үе (2005 оноос хойш) <p>Үүнд хэлэлцүүлэг болон бусад хуралдааны бичлэг, хуулийн төслүүд, асуулт, тайлан, гишүүдийн үйл ажиллагааны тайлан зэрэг мэдээллийг багтаасан байдаг. Хайлтын үр дүнд тухайн мэдээлэл бүрэн хэмжээгээр, нэгдсэн чуулганы бичлэг цаг, минутаараа гарч ирдэг. Бундестагийн гишүүн бүрийн нэгдсэн чуулганд хэлсэн үгийг бичиж, олон нийтэд хүргэхээс өмнө хянах журмын дагуу тус газар хянах үүргийг хэрэгжүүлнэ. Хянасны дараа түүнийг PDF файл болгон онлайн системд оруулна. Тус газар нь дараах бүтэцтэй.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Номын сан - Парламентын архив - Парламентын баримт бичиг - Хэвлэлийн баримт бичиг <p>Бундестагийн номын сан нь үндсэндээ парламентад үйлчилдэг. Зохион байгуулалтын хувьд номын санг дараах 4 хэсэгт хуваана.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Цуглуулгын хэсэг -1 - Цуглуулгын хэсэг -2 - Индексжүүлэлт, баримт бичгийн хэсэг - Лавлагааны хэсэг <p>Цуглуулгын 1-р хэсэг нь номыг нийлүүлэх болон бусад газруудтай солилцох ажлыг зохион байгуулдаг бол, цуглуулгын 2-р хэсэг нь номын сангийн худалдаж авсан ном, хандивийн номын асуудлыг хариуцдаг. Индексжүүлэлт, баримт бичгийн хэсэг нь материалуудыг индексжүүлж, цагаан толгойн үсгийн дарааллаар жагсаан, олон нийтэд хүргэхэд бэлтгэнэ. Сүүлийн үед бүх материалуудыг электрон хэлбэрт оруулж интернетийн каталогийг хөгжүүлсэн. Лавлагааны хэсэг нь тухайн материалын талаарх мэдээллийг хэрэглэгчид гаргаж өгөх, хайх, санал хүсэлтийг хүлээн авч, шийдвэрлэх үүрэгтэй.</p> <p>Бундестагийн номын сан нь дээрх 4 хэсэгтээ нийт 86 ажилтантай. Үүнээс бүх шатны боловсролтой 77 мэргэжлийн номын санч, ном засвар, техник ажиллагааны 9-н ажилтан тус тус ажиллана.</p> <p>Архив нь Бундестаг болон Бундесратаар хэлэлцэгдсэн, батлагдсан хууль нэг бүрийн мэдээллийг үе шат бүрээр нь архивлана. Түүнчлэн индексжүүлсэн, ангилсан бусад материалыг хадгалж, лавлагааны материалыг хэвлүүлж гишүүдэд хүргэх үүрэгтэй.</p> <p><i>Хэвлэлийн баримт бичгийн хэсэг</i> нь Бундестагийн Kohlmeier студиэс эрхлэн гаргасан бүх сонинг индексжүүлж, архивладаг. Гол чиг үүрэг нь Бундестагтай холбоотой мэдээллийг цуглуулах, шаардлагатай мэдээлэлд хариу өгөхөд чиглэнэ. Хэдийгээр Парламентын архивыг зөвхөн дотооддоо ашигладаг ч Хэвлэлийн баримт бичгийн хэсэг нь илүү хязгаарлагдмал хүрээнд, тодорхой захиалгын дагуу материалаа гаргадаг.</p>

Гүрж		
Судалгааны газар <ul style="list-style-type: none"> Архив Хууль тогтоох үйл ажиллагааны мэдээлэл, хангамжийн хэлтэс Номын сан 		Гурван нэгж “Судалгааны газар” гэсэн нэг нэгжид харъяалагдана.
Их Британи		
Парламентын шинжлэх ухаан, технологийн офис Шинжлэх ухаан, технологийн бодлогын асуудлаар бие даасан, бусдаас хамааралгүй, хүртээмжтэй анализ хийх үүрэгтэй парламентын дотоод эх сурвалж болох байгууллага юм.	Парламентын архив Лордуудын танхим болон Нийтийн танхимын архивын материалтай холбоотой асуултад хариулах, баримт бичиг ашиглах нөхцөл бүрдүүлэх үүрэгтэй.	
Молдов		
Мэдээлэл-судалгааны алба -Парламент судлал, шинжилгээний хэлтэс -Мэдээллийн нөөцийн хэлтэс		
Монтенегро		
Судалгаа, баримт бичиг, мэдээллийн технологийн сектор <i>Инь дараах 4 салбар нэгжтэй байна/ Үүнд:</i> <ul style="list-style-type: none"> Судалгаа шинжилгээ, бичиг баримт, номын сан, архивын салбар Мэдээллийн технологийн салбар Парламентын чуулганы телевиз-радио нэвтрүүлэг, бичлэгийн салбар Аудио болон бичмэл протоколын салбар. Судалгаа шинжилгээ, номын сан, бичиг баримт, архивын салбар нь гишүүд, Байнгын хороод болон ажлын албаны ажилд шаардлагатай судалгаа, шинжилгээ (товч тайлан, олон улсын хууль тогтоомжийн харьцуулсан судалгаа, дүн шинжилгээ)-ний ажлыг хариуцан гүйцэтгэнэ. Түүнчлэн Парламентын ажлын албаны зохион байгуулалт, системчлэлийн дүрэмд зааснаар дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ. Үүнд: <ul style="list-style-type: none"> Секторын судалгааны ажилд шаардлагатай номын сангууд, их, дээд сургуулиуд, төрийн болон бусад институтууд, дотоодын болон олон улсын институтуудтай нягт хамтран ажиллах; Парламентын гишүүд, мэргэшсэн албаны ажилтан, алба хаагчид болон бусад хараат бус судалгаа ашиглагчдад электрон мэдээллийн эх сурвалжид агуулагдаж буй мэдээлэл болон хайлтын стратегийг ашиглахад мэргэжлийн туслалцаа үзүүлэх, дадлаажуулах; Монтенегро Улсын парламентын үйл ажиллагаа болон хууль тогтоомжийн талаар Парламентын Судалгаа баримт бичгийн Европын төв /European Centre for Parliamentary Research and Documentation/-ийн сүлжээний олон улсын байгууллагууд, үндэсний парламентууд болон институтуудаас гаргасан мэдээлэл, экспертний дүн шинжилгээг боловсруулах, танилцуулах; Номын сангийн тусгай цуглуулга болон мэдээллийн түүврийг танилцуулах, номын сангийн материалууд болон парламентын дотоод баримт бичгийг эзэмших, хадгалах, боловсруулах; Харилцаа холбоо бүхий гадаадын институтуудтай парламентын баримт бичгийг солилцох, мэдээллийн электрон эх сурвалжийг ашиглах; Баримтат болон бичгээр үйлдсэн материалуудыг ашиглахад зориулан цуглуулах, хадгалах, төрөлжүүлэх, боловсруулах болон бэлтгэх; Парламентын материалыг архивлахтай холбоотой үйл ажиллагааг хариуцах, Ерөнхий нарийн бичгийн дарга болон түүний орлогчийн даалгасан бусад үйл ажиллагааг гүйцэтгэнэ. 		Судалгаа, номын сан, архивын нэгж нь нэг салбарт харъяалагдах буюу нэгдсэн нэг зохион байгуулалттай

* * *

ОХУ			
<p>Судалгааны газар нь хуулийн зохицуулалт шаардагдаж буй нийгэм, эдийн засгийн тодорхой асуудлаар болон хууль тогтоомжийг боловсронгуй болгох талаар мэдээлэл, судалгааны материал бэлтгэж депутатуудад хүргэх чиг үүрэгтэй. Судалгааны газраас жил бүр “Мэдээлэл-судалгааны эмхтгэл” 10 дугаар, “Судалгааны мэдээлэл” сэтгүүл 20 гаруйг хэвлүүлж гаргахаас гадна депутатууд, тэдний туслахууд, Думын Тамгын газрын ажилтнууд, бусад байгууллагын захиалгаар 9 мянга гаруй лавлагаа, мэдээлэл бэлтгэдэг. Тус газрын үйл ажиллагааны нэг чухал чиглэл нь Думаар хэлэлцэж байгаа хуулийн төслийн талаар мэдээлэл, судалгаа бэлтгэх бөгөөд нэг жилд 100-аас доошгүй материал бэлтгэдэг. Судалгааны газрын мэдээллийн сан нь ОХУ-ын хэмжээнд хамгийн томд тооцогдох мэдээллийн сангуудын нэг бөгөөд Төрийн Дум төдийгүй тус улсын төрийн бусад байгууллагыг мэдээллээр хангадаг. Тус газрын ажилтнууд нь Төрийн Думаас зохион байгуулдаг парламентын сонгол, нээлттэй хэлэлцүүлэг, онол-практикийн болон олон улсын бага хурал бусад арга хэмжээг зохион байгуулахад оролцдог. Мөн улс орны нийгэм-эдийн засгийн хөгжлийн хөтөлбөрийг боловсруулахад оролцох, хууль тогтоомжийн хөгжлийн чиг хандлага, хууль тогтоох үйл явцын тулгамдсан асуудлаар шинжилгээ, прогноз хийх зэрэг чиг үүрэгтэй.</p>	<p>Баримт бичгийн газар нь албан хэрэг хөтлөлтийг зохион байгуулах, нэгдсэн болон Хороодын хуралдааны тэмдэглэлийг хөтлөх, уншиж нийлэх, архивт шилжүүлэх, соронзон хальсанд бичих, хэвлэн гаргах, хуралдааны тэмдэглэлийг дотоод сүлжээнд байрлуулах, албан бичиг, иргэдийн санал, өргөдөл, гомдлыг бүртгэн авч, шийдвэрлэлтийн явцад хяналт тавих чиг үүрэгтэй.</p>	<p>Номын фондын газар (Парламентын номын сан) Тус газар нь дараах хэлтсүүдтэй: -Номын фондыг бүрдүүлэх, боловсруулах, хадгалах хэлтэс -Төрийн баримт бичгийн жагсаалт, мэдээллийн сангийн бүртгэл хөтлөлтийн хэлтэс -Номын сан, мэдээллийн үйлчилгээний хэлтэс -Цахим хэвлэлийн хэлтэс Номын фондыг бүрдүүлэх, боловсруулах, хадгалах хэлтэс нь номын фондын баяжилт хийх, хадгалах, индексжүүлэх, тогтмол хэвлэл захиалах, нөөц болон албан хэрэгцээний номын фонд үүсгэх үүрэгтэй. Төрийн баримт бичгийн жагсаалт, мэдээллийн сангийн бүртгэл хөтлөлтийн хэлтэс нь түргэн бичлэгийн тайланг индексжүүлэх, төрийн ном зүй, баримт бичгийн бүртгэл хөтлөх, сонин, хэвлэлүүд дээр гарч буй нийтлэлүүдийг төрөлжүүлж хадгалах, хэвлэлд нийтлэгдээгүй судалгааны материалуудыг эмхтгэх зэрэг ажлыг гүйцэтгэнэ. Номын сан, мэдээллийн үйлчилгээний хэлтэс нь номын сан хоорондын захиалга, солилцоог хэрэгжүүлэх, тулгуур бичиг, эх сурвалжийг үйлчлүүлэгчдэд гаргаж өгөх, ном, хэвлэл, лавлагаагаар үйлчлэх үүрэгтэй. Цахим хэвлэлийн хэлтэс нь цахим хэвлэлийн хувилбар бэлтгэх, өөрийн цахим сан, Оросын номын сан-мэдээллийн Консорциумын цахим хуудас болон дотоод сүлжээнээс үйлчлүүлэгчдэд мэдээлэл олж өгөх, номын сангийн мэдээлэл, технологийн хангамж, үйлчилгээг хариуцах зэрэг үүрэгтэй. Төрийн Думын Номын сан нь анх 1906 онд Оросын анхны Төрийн Думын хуралдаанаас санаачилснаар үүссэн түүхтэй. Харин одоогийн Парламентын номын сан 1991 онд хэд хэдэн номын сангийн бааз суурин дээр үүсчээ. Тус номын сан нь Төрийн Думын депутатууд, Холбооны хурлын гишүүд, тэдгээрийн туслахууд, аппаратын ажилтнуудад номын сангийн үйлчилгээ үзүүлэх үндсэн үүрэгтэй.</p>	<p>Тус тусад нь зохион байгуулсан</p>

***

Румын	
<p>Парламент, хуулийн судалгааны газар нь дараах чиг үүргийг гүйцэтгэнэ. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Депутатын танхимын үйл ажиллагааны зорилго, чиг үүрэг, хөтөлбөр, арга хэмжээ, ялангуяа Европын Холбооны хэмжээнд шийдвэр гаргахад оролцсон оролцоотой холбоотой баримтат материалыг бэлтгэх - Депутатын танхимын улс төр, стратеги, шуурхай үйл ажиллагаанд мониторинг хийж, Танхимын холбогдох албадад мэдээлэх - Дотоодын болон олон улсын, европын парламентын талаар шинжилгээ, судалгаа хийх - Парламентын байгууллагуудад баримт бичгийг хүргэх, тэдгээрт шаардлагатай зөвлөгөөг өгөх - Үндэсний болон олон улсын хүрээнд ижил төрлийн байгууллагуудтай харилцаа тогтоож, мэдээлэл, арга туршлагаа солилцох зэрэг болно. <p>Энэ алба нь дараах хэлтэстэй. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Эрх зүйн судалгаа, баримт бичгийн хэлтэс o Нийтийн эрх зүйн хэлтэстэй байна. <p>Парламент, хуулийн судалгааны газрын <i>Эрх зүйн судалгаа, баримт бичгийн хэлтэс</i> нь дараах хэсгүүдээс бүрдэнэ. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Парламентын шинжилгээ, судалгааны хэсэг</i> ▪ <i>Баримт бичиг, хуулийн мэдээллийн хэсэг</i> ▪ <i>Номын сан</i> <p><i>Эрх зүйн судалгаа, баримт бичгийн хэлтэс</i> нь дараах чиг үүрэгтэй. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Депутатын танхимын Товчоо, намуудын бүлэг, байнгын хороодын дарга нарын захиалгын дагуу судалгаа хийх, харьцуулсан эрх зүйн судалгаа, материал бэлтгэх, - Өөрийн санаачлагаар Танхимын хэлэлцэх асуудлын жагсаалтад орсон асуудлаар судалгаа хийх, мэдээллийн хуудас, бусад материалыг боловсруулах - Олон улсын анхаарал татсан асуудлаар судалгаа хийж материал бэлтгэх - Захиалгын дагуу парламентын тулгамдсан асуудлаар зөвлөгөө өгөх - Румыны парламентын төлөөлөгчдийн албан ёсны гадаад айлчлалын талаар захиалгаар баримтат кино хийх - Гадаадын парламентын судалгаа, шинжилгээний байгууллага, Парламентын судалгааны Европын төв, бусад мэргэжлийн байгууллага, номын сантай хамтран ажиллах, харилцан баримт, мэдээлэл солилцох - Шаардлагатай тохиолдолд мэргэжлийн бусад байгууллага, хэлтсээс тодорхой мэдээлэл, эрх зүйн судалгаа, лавалгааны материал гаргуулах - Цахим мэдээллийн эх сурвалжаас мэдээлэл олж, ашиглах - Мэдээллийн сан бий болгох зорилгоор шаардлагатай судалгаа, мэдээллийг дотоод сүлжээнд байршуулах - Парламентын номын сангийн байнгын ажиллагааг хангах, бусад гадаад, дотоодын номын сантай мэдээлэл, баримт солилцох - Танхимын ажлын албадын шаардлагатай, цаг үеийн баримт бичгийн хэрэгцээг хангах зэрэг болно. 	<p>Техникийн нарийн бичгийн даргын газарт Архивын нэгж нь харъяалагдана. Харин судалгаа болон номын сангийн нэгж нь цугтаа байна.</p>
Серби	
<p>Мэдээлэл, судалгаа, номын сангийн хэлтэс нь “<i>Үндэсний ассамблейн дэмжлэг үйлчилгээний байгууллагын тухай шийдвэр</i>”-т зааснаар дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Үндэсний ассамблейн хууль тогтоох үйл ажиллагаатай холбогдуулан мэргэжлийн болон шинжээчийн судалгаа, мэдээллээр хангах; - Үндэсний ассамблейн хуралдаанаар хэлэлцэгдэж буй асуудлаар парламентын гишүүд болон байнгын хороодод мэргэжлийн харьцуулсан судалгааны үйлчилгээ үзүүлнэ. <p>Мэдээлэл судалгаа, номын сангийн хэлтэс нь дараах 2 албатай. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Мэдээлэл судалгааны алба</i> - <i>Номын сан</i> 	<p>Мэдээлэл судалгааны алба, Номын сан хамтдаа, Архивын нэгжийн талаар мэдээлэлгүй байна.</p>

Словени			
<p>Судалгааны алба Тус хэлтэс нь Үндсэн хууль, Үндэсний ассамблейн үйл ажиллагааны дэг болон холбогдох хууль, журмын дагуу төвийг сахисан мэдээ мэдээлэл боловсруулж, мэдээллийн сан бүрдүүлэх, Үндэсний ассамблей хууль тогтоох үндсэн чиг үүргээ хэрэгжүүлэхэд нь шаардлагатай судалгаа, мэдээллээр хангана. Ингэснээр Үндэсний ассамблейн хэвийн үйл ажиллагаа, ил тод, нээлттэй байдал, ажлын бүтээмж зэрэгт дэмжлэг туслалцаа үзүүлнэ.Судалгааны алба нь парламентаар хэлэлцэгдэж буй асуудлаар Үндэсний ассамблей болон ассамблейн Зөвлөл, Байнгын хороод, ажлын хэсгүүдэд шаардлагатай судалгаа, экспертний шинжилгээ хийх, хууль зүйн асуудал, Дэгийн хуулийн зохицуулалтууд, гишүүдийн статус, парламентын үйл ажиллагааны талаар харьцуулсан дүгнэлт, судалгаа хийнэ. Судалгааны газар нь Үндэсний ассамблейн үйл ажиллагааны талаар тогтмол тайлан гаргана.</p> <p>Номын сан, баримт бичгийн алба нь дотоод хэрэглэгчдэд (Үндэсний ассамблейн тэргүүлэх албан тушаалтнууд, гишүүд, гишүүдийн бүлэг зэрэг) хууль тогтоох болон бусад үйл ажиллагаатай холбоотой бүх төрлийн мэдээллийн үйлчилгээ үзүүлэх чиг үүрэг бүхий мэргэжлийн номын сан, мэдээллийн төв хэлбэрээр үйл ажиллагаагаа явуулдаг. Гадны хэрэглэгчдийг хууль тогтоох үйл явц болон Үндэсний ассамблейн бусад үйл ажиллагаатай холбоотой мэдээллээр хангаж ажиллана. Түүнээс гадна Номын сан, баримт бичгийн алба нь Үндэсний ассамблейн хуралдааны тэмдэглэл, албан ёсны захидал харилцааг хэлзүйн үүднээс хянах, засах болон хэлзүйн зөвлөгөө өгөх үүрэг бүхий нэгж юм.</p>			<p>Судалгааны алба Номын сан хамтдаа байх бөгөөд Архивын нэгж нь мэдээллийн хэлтэст харъяалагдан байдаг</p>
Украин			
<p>Эрдэм шинжилгээ-судалгааны газар нь Төрийн байгуулалтын, Үндсэн хуулийн, Олон улс, хүний эрх, Европын Холбооны, Нийгмийн хамгаалал, хөдөлмөрийн, Иргэний болон аж ахуйн харилцаа, жижиг үйлдвэрийн, Хөдөө аж ахуй, байгаль, экологийн, Төсөв, татварын, Макро эдийн засаг, аж үйлдвэрийн хөгжлийн хэлтсүүдтэй. Энэ газар нь хуулийн зохицуулалт шаардагдаж байгаа нийгэм, эдийн засгийн тодорхой асуудлаар болон хууль тогтоомжийг боловсронгуй болгох талаар мэдээлэл, судалгааны материал бэлтгэж депутатуудад хүргэх үндсэн чиг үүрэгтэй.</p> <p>Тус газрын ажилтнууд онол-практикийн болон эрдэм шинжилгээний бага хурал, бусад арга хэмжээг зохион байгуулах, улс орны нийгэм-эдийн засгийн хөгжлийн хөтөлбөрийг боловсруулахад оролцох, хуулийн төслийн талаар мэдээлэл, судалгаа бэлтгэх, улс орны хөгжлийн чиг хандлага, хууль тогтоох үйл явцын тулгамдсан асуудлаар шинжилгээ, судалгаа хийх зэрэг ажлыг хариуцан гүйцэтгэнэ.</p>	<p>Албан хэрэг, баримт бичгийн газар нь Бичиг хэргийн газар болон Хуралдааны тэмдэглэл хөтлөх, Албан хэрэг хөтлөх, зохион байгуулах, Албан захидал харилцааны, Баримт бичгийн техник ажиллагааны, Техник зохион байгуулалтын, Буулган бичлэгийн (стенографирования), Редакцын гэсэн хэлтэсүүдтэй.</p> <p>Тус газар нь албан хэрэг хөтлөлтийг зохион байгуулах, нэгдсэн болон хороодын хуралдааны тэмдэглэлийг хөтлөх, уншиж нийлэх, архивт шилжүүлэх, соронзон хальсанд болон буулган бичих, хэвлэх, хуралдааны тэмдэглэлд редакц хийх, албан бичгийг бүртгэн авч, шийдвэрлэлтийн явцад хяналт тавих чиг үүрэгтэй.</p>	<p>Мэдээллийн газар нь Төлөвлөлт, дүн шижилгээний хэлтэс, Парламентын үйл ажиллагааг сурталчлан таниулах хэлтэс, Үнэлгээний хэлтэс, Мэдээлэл-номын сангийн үйлчилгээний хэлтэстэй ба парламентын үйл ажиллагааг олон нийтэд мэдээлэх, сурталчлах үндсэн чиг үүрэгтэй. Энэ газар нь Дээд Радагийн үйл ажиллагааг хэвлэл, мэдээллийн хэрэгслээр мэдээлж сурталчлах, нээлттэй хэлэлцүүлэг зохиох, олон нийтийн саналыг хуулийн төсөлд тусгах ажлыг зохион байгуулах, иргэдийг Дээд Радагийн үйл ажиллагаа, парламентын ордонтой танилцуулах, парламентын үйл ажиллагааны тухай танилцуулга, сурталчилгааны бусад материал бэлтгэж хэвлүүлэх, түгээх ажлыг хариуцан гүйцэтгэнэ.</p>	<p>Тус тусдаа удирдлага зохион байгуулалттай буюу Номын сан нь "Мэдээллийн газар"-таа харъяалагдана.</p>

* * *

Финлянд			
<p>Судалгааны алба / Research Service/ нь парламентаар хэлэлцэгдэж буй асуудал болон гишүүдийн үйл ажиллагаагаа хэрэгжүүлэхэд нь шаардлагатай мэдээлэл, судалгаагаар хангах болон хэвлэлийн материал зэргийг бэлтгэх үүрэгтэй. Мөн Европын холбооны тухай мэдээлэл, телевизэд зориулсан видео үйлчилгээ, онлайн үйлчилгээгээр хангах зэрэг чиг үүрэгтэй.</p>		<p>Парламентын номын сан /Library of Parliament/ нь парламентын гишүүд, туслахууд, парламентын ажилтнууд, сурагч, судлаач, иргэдэд үйлчилдэг олон нийтийн номын сан юм. Үүний зэрэгцээ парламентын төв архивын үйл ажиллагааг эрхэлнэ. Түүнчлэн парламентаас гаргасан шийдвэрүүдийн талаарх мэдээлэл, парламентын баримт бичгүүдээр үйлчилнэ. Мөн онлайн үйлчилгээг үзүүлдэг.</p>	<p>Номын сан болон судалгааны алба нь тусдаа бие даасан алба боловч ажлын албаны Ерөнхий Нарийн бичгийн даргад шууд захирагдах "Мэдээлэл, холбооны газар"-т харъяалагдана. Харин Архив нь Төв албандаа харъяалагдана.</p>
Швед			
<p>Судалгааны алба Судалгааны алба нь парламентын гишүүд, намын бүлгүүдийн нарийн бичгийн даргын газар, хороод болон парламентын бусад албадад зориулан судалгаа, мэдээллийн ажил гүйцэтгэнэ. Судлаачдын бэлтгэсэн мэдээлэл нь бодитой, улс төрийн хувьд аль нэг талыг бариагүй, контекстдээ багтсан байх ёстой.</p> <p>Судалгааны алба нь хороодтой хамтран парламентын гаргасан шийдвэрийн дагуух цаашдын үйл ажиллагааг явуулах, үнэлэхэд туслана.</p>	<p>Баримт бичгийн алба нь парламентын гишүүдэд шаардлагатай баримт бичгээр хангах, Холбооны Хурлаас шийдвэр гаргахад хэрэгцээтэй бүх мэдээллээр хангана.</p> <p>Тус алба нь албан хэрэг хөтлөлтийг зохион байгуулах, хороодын хуралдааны тэмдэглэлийг хөтлөх, уншиж нийлэх, архивт шилжүүлэх, парламентын гишүүдийг лавлагаа мэдээлэл, судалгаагаар хангах үүрэгтэй. Мөн парламентын номын сан энэ албанд харъяалагдана.</p>	<p>Харилцаа холбооны газар Харилцаа холбооны газар нь парламентын мэдээллийг хүртээмжтэй, нээлттэй болгох, парламент, түүний үйл ажиллагааны тухай материал бэлтгэх үүрэгтэй. Дараах департаментуудтай:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Мэдээллийн департамент -Риксдагийн номын сан -Европын холбооны мэдээллийн төв -“Риксдаг ба яамдын мэдээлэл” сэтгүүл -Парламентын баримт бичгийн департамент. <p>Харилцаа холбооны газрын департаментууд нь олон нийт, хэвлэл мэдээлэл, хувийн сектор болон байгууллагуудын хэрэгцээнд зориулсан мэдээллийн үйлчилгээ явуулна. Мөн парламентын гишүүд, ажилтнуудын хэрэгцээнд лавлагаа материал, орон нутгийн, үндэсний болон олон улсын хэмжээний үйл явдлын мониторинг хийнэ.</p>	<p>Тус тусдаа удирдлагатай зохион байгуулжээ</p>

***

УН.МН
СУДАЛГААНЫ САН

Швейцар			
	<p>Баримт бичгийн алба нь парламентын гишүүдэд шаардлагатай баримт бичгээр хангах, Холбооны Хурлаас шийдвэр гаргахад хэрэгцээтэй бүх мэдээллээр хангана.</p> <p>Тус алба нь албан хэрэг хөтлөлтийг зохион байгуулах, хороодын хуралдааны тэмдэглэлийг хөтлөх, уншиж нийлэх, архивт шилжүүлэх, парламентын гишүүдийг лавлагаа мэдээлэл, судалгаагаар хангах үүрэгтэй. Мөн парламентын номын сан энэ албанд харъяалагдана.</p> <p>Номын сан нь парламентын гишүүд болон тэдний туслахууд, Засгийн газар, парламентын Тамгын газарт үйлчилдэг.</p> <p>Номын сан нь парламент болон Засгийн газар, бусад байгууллагуудаас хэвлэн гаргасан болон ховор ном бүтээл, баримт бичгийн цуглуулгатай. Тэдгээрийг номын сангийн каталоогоос (pdf хэлбэрээр) авч болно. Парламентын номын сан 450 орчим тогтмол хэвлэл захиалдаг бөгөөд нийтлэгдсэн зарим материалыг сонгон авч номын сангийн каталогт оруулдаг. Үйлчлүүлэгчид төрөл бүрийн электрон хэвлэл болон өгөгдлийн санд чөлөөтэй нэвтэрч болно. Номын сангийн каталогт интернэтээр нэвтэрч болох бөгөөд жагсаалтыг сэдвээр нь ангилж байнга шинэчилдэг. Мөн аудио, видео материалуудыг интернэтээр болон номын санд хувиан авч болно. Номын сангийн уншлагын танхимд олшруулах болон скайнерын үйлчилгээ үзүүлнэ.</p>	Номын сан болон Архивын чиг үүрэг хэрэгжүүлэгч нэгж хамтдаа нэгдсэн удирдлагатай байна.	
Эстони			
<p>Эрх зүй, судалгааны хэлтэс нь бие даасан судалгаа, шинжилгээний байгууллага бөгөөд Рийгикогу, түүний Тамгын газрын хэлтэс, албадад эрх зүй, парламентын хяналт, нийгэм, эдийн засгийн салбарууд болон Европын Холбооны асуудлаар зөвлөгөө өгөх, харьцуулсан судалгаа, шинжилгээ хийх, лавлагаа мэдээлэл өгөх, хууль, тогтоолын төсөлд дүн шинжилгээ хийж зөвлөмж, дүгнэлт гаргах, шинжилгээ судалгааны ажил захиалах, гадаад орнуудын парламентын судалгаа, шинжилгээний байгууллагуудтай хамтран ажиллах чиг үүрэгтэй.</p>			Парламентын ажлын албаны бүтэц дотор Номын сан болон Архивын нэгж байхгүй
Самоа			
<p>Номын сан</p> <p>Гишүүдийг судалгааны материал болон мэдээллээр хангахаас гадна Хууль тогтоох Ассамблейн үйл ажиллагааны бүх бичлэгийг хадгална. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Хууль тогтоомжийн төслүүдийн хэлэлцсэн хуулбарууд, парламентын актууд, парламентын хэлэлцүүлгийн бичлэг, сонгогчдын нэгдсэн болон санал өгсөн тухай бүртгэл, Үндсэн хуулийн Конвенцийн хэлэлцүүлгийн бичлэгийг тус тус бүрдүүлж Самоагийн Үндэсний Ассамблейн архивт хадгалах -Гадаад улс орнуудын улс төр, засгийн газар, эрх зүй, эдийн засгийн талаарх лавлагааны материалууд -Тогтмол хэвлэл, сэтгүүлүүд болон гол төлөв Хамтын нөхөрлөлийн орнууд, Хамтын нөхөрлөлийн орнуудын нарийн бичгийн дарга нарын газар, Парламентын Ассоциаци, Ази, Номхон далайн орнуудын Парламентын холбоо, Олон улсын Парламентын холбооны хэвлэлүүд Шинэ Зеландын Төлөөлөгчдийн танхим болон Австралийн парламентын бичлэгүүд 		судалгааны нэгж болон архивын талаар мэдээллгүй байна.	

* * *

Судалгааны эмхтгэл, XII боть

Вьетнам	
<p>Вьетнамын хуулийн судалгааны институт-дотроо судалгааны болон мэдээллийн төв, ерөнхий үйл ажиллагааны зохицуулах газар гэсэн бүтэцтэй, Институт нь дараах үндсэн чиг үүрэгтэй.</p> <p>- <i>Судалгааны чиг үүрэг</i></p> <p>Үндэсний ассамблейн үйл ажиллагаа, бүтэц, зохион байгуулалтыг боловсронгуй болгох, өөрчлөх зэрэг асуудлаар онолын болон практик судалгаа хийх</p> <p>Үндэсний ассамблейн бүтцийн нэгжүүд болон гишүүдээс ирүүлсэн захиалгын дагуу ассамблейн үндсэн чиг үүрэгт хамаарах асуудлуудаар судалгаа хийх</p> <p>- <i>Мэдээллийн чиг үүрэг</i></p> <p>Үндэсний ассамблейн бүтцийн нэгжүүд болон гишүүдэд шаардагдах мэдээллийг бэлтгэх, зөвлөгөө өгөх, үйл ажиллагаанд холбогдох мэдээллийн бааз бүрдүүлэх</p> <p>Үндэсний ассамблей, түүний бүтцийн нэгжүүд, гишүүдэд шаардлагатай судалгааны мэдээллийг цуглуулах, нэгтгэж харьцуулах, хүргүүлэх ажиллагааг зохион байгуулах</p> <p>Үндэсний ассамблейд зориулан гадаад, дотоодын судалгааны байгууллагуудын гүйцэтгэсэн судалгааны ажлуудыг захиалж авах, цуглуулах, ангилах, хүргүүлэх ажлыг зохион байгуулах</p> <p>- <i>Бусад чиг үүрэг</i></p> <p>Үндэсний ассамблейн зохион байгуулалтын бүтэц, чиг үүрэг, үйл ажиллагаанд хамааралтай судалгааны чиглэлээр гадаад, дотоодын судалгааны хүрээлэн, агентлагуудтай хамтран ажиллах</p> <p>Эрдэмтэн судлаачид, шинжээчид, салбарын мэргэжилтнүүдийг судалгаа, мэдээллийн үйл ажиллагаанд татан оролцуулах</p> <p>Үндэсний ассамблейн бүтцийн байгууллагууд, Байнгын хорооны нэгжүүд, Үндэсний ассамблейн Ажлын албаны үйл ажиллагаанд шаардагдах судалгааны төлөвлөлт, менежментийг хариуцах</p> <p>Байнгын хорооноос өгсөн удирдамж чиглэлийн дагуу бусад үүргийг хэрэгжүүлэх зэрэг болно.</p>	<p>Номын сан болон архивын талаар мэдээлэлгүй байна.</p>

* * *

Саудын араб			
Судалгаа мэдээллийн ерөнхий хэлтэс		Архивын ажлыг Захиргааны харилцаа холбооны хэлтэс хариуцна	Судалгааны хэлтэс, архив нь тусдаа удирдлагатай. Номын сангийн талаар мэдээлэлгүй байна
Солонгос			
<p>Үндэсний Ассамблейн судалгааны алба- Парламентын үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэхэд туслах зорилгоор хууль тогтоох болон бодлогын үйл ажиллагааны талаар судалгаа, шинжилгээ хийх, холбогдох мэдээлэл хайх, боловсруулах үүрэгтэй. Судалгааны алба нь гишүүд, хороодоос ирүүлсэн хүсэлтийн дагуу судалгаа, шинжилгээ хийнэ</p>	<p>Үндэсний Ассамблейн номын сан-ном, хэвлэл, байгалийн болон нийгмийн шинжлэх ухааны эх сурвалжуудыг цуглуулах, парламентын хууль тогтоох болон хяналтын үйл ажиллагаанд шаардлагатай тоо баримтуудыг гаргах, задлан шинжлэх, эмхтгэх, цуглуулах ажлыг гүйцэтгэхээс гадна эдгээр эх сурвалжыг олон нийтэд хүртээмжтэй байлгах үүрэгтэй.</p>	<p>Үндэсний Ассамблейн архив нь Үндэсний хурлын номын сандаа харяалагдана.</p>	<p>Номын сан, архив нь нэгдсэн нэг удирдлагатай, Судалгааны алба нь тусдаа</p>

* * *

Турк					
<p>Судалгааны төв болон Номын сан, баримт бичиг, орчуулгын хэлтэс нь Хууль тогтоомжийн газарт харяалагдана.</p> <p>Тус төвд эдийн засаг, олон улсын харилцаа, улс төрийн шинжлэх ухаан, төрийн захиргаа зэрэг мэргэжлийн судлаач, мэргэжилтнүүд ажиллана.</p> <p>Судалгааны тасгийн ажилтнууд гишүүдээс ирүүлсэн захиалгын дагуу судалгаа хийж хариуг амаар болон бичгээр өгч болно.</p> <p>Судалгааны тасгаас хийсэн судалгааны ажил, тайлангаар улирал тутам “Bilgi” сэтгүүл, ном зэргийг хэвлэн гаргана.</p> <p>-Номын сан, баримт бичгийн төвийн зорилго нь парламентын гишүүдэд хууль тогтоох, төлөөлөх зэрэг Үндсэн хуульд заасан эрх, үүргээ хэрэгжүүлэхэд нь шаардлагатай мэдээ, материалаар хангах явдал юм.</p> <p>Энэхүү төв нь номын санч, баримт бичгийн ажилтан, судлаач зэрэг 60 гаруй ажилтантай.</p> <ul style="list-style-type: none"> Номын сангийн үйлчилгээ <p>Номын сангийн үйлчилгээний тасаг нь хэрэглэгчдэд шаардлагатай мэдээ, мэдээллээр хурдан шуурхай үйлчилнэ. Уншлагын үйлчилгээний тасаг нь гар дээр ном олгох, хувилахаас гадна номын сангийн мэргэжилтнүүд нь гишүүдэд шаардлагатай лавлагаа, мэдээлэл бэлтгэх зэрэг үйлчилгээг тус тус үзүүлнэ.</p>		<p>Архив, бичиг хэргийн хэлтэс нь Олон нийттэй харилцах газарт</p>		Номын сан Судалгааны нэгж нь нэгдсэн нэг удирдлагатай архив нь тусдаа	
Энэтхэг					
<p>Парламентын Номын сан, судалгаа, лавлагаа, мэдээлэл, баримтжуулах болон мэдээлэх үйлчилгээ-Энэ үйлчилгээ нь 5 хэлтэст хуваагдана. Үүнд: <i>номын сан, судалгаа, лавлагаа, хэвлэл мэдээлэл, олон нийттэй харилцах, парламентийн музей.</i></p> <p>Бүх салбар чиглэлээр судалгаа, лавлагаа, мэдээлэл бэлтгэх, тэдгээрийг эмхтгэхээс гадна Тамгын газраас эрхлэн гаргадаг тогтмол хэвлэмэл материалыг бэлтгэн гаргах ажлыг хариуцна.</p> <p>Энэ үйлчилгээ нь парламентын гишүүдийн эрэлт хэрэгцээнд нийцсэн, Энэтхэг болон гадаад орнуудын хөгжлийн талаарх өдөр тутмын мэдээлэл, номын сангийн эх сурвалжаас бэлтгэгдсэн сүүлийн үеийн, бодит мэдээ мэдээлэл, судалгаагаар хангахад чиглэнэ. Парламентын гишүүдэд чуулганаар хэлэлцэж байгаа хууль тогтоомжийн төсөл, Танхимын өмнө тулгамдсан асуудлаар гарын авлага болохуйц судалгаа, лавлагааны материал бэлдэх, мөн Энэтхэгийн Парламентын холбооны их, бага хурлын төлөөлөгчдөд зориулан судалгаа, зөвлөмж, мэдээлэл, тоо баримтыг бэлтгэнэ. Мөн парламентат ёсны талаар ном болон бусад хэвлэлийн материалд гарсан сонирхолтой товчлол, тэмдэглэл, гадаад улс орнуудын талаарх цаг үеийн мэдээллээр хангана.</p>				Номын сан Судалгааны нэгж нь нэгдсэн нэг удирдлагатай. Архивын талаар мэдээлэлгүй байна.	
Япон					
<p>Парламентын судалгааны байгууллага болох Номын сангийн судалгаа, хуулийн лавлагааны товчоо нь нийт 190 орчим ажилтантай</p>		<p>Үндэсний хурлын номын сан нь парламентын гишүүд бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэхэд нь туслах болон гүйцэтгэх, шүүх эрх мэдлийн байгууллагууд, олон нийтэд номын сангийн үйлчилгээ үзүүлэх үүрэгтэй. Үндэсний хурлын номын сан нь 900 ажилтантай.</p>		Тусдаа Архивын талаар мэдээлэлгүй байна.	

* * *

АНУ	
<p>Конгрессийн судалгааны алба нь хууль тогтоох үйл ажиллагаанд туслах дэлхийн хамгийн том судалгааны төв юм. Конгрессийн судалгааны алба нь Конгрессийн гишүүд болон Байнгын хороодод мэдээлэл, судалгааны үйлчилгээ үзүүлнэ. Шинжээчид нь хуулийн төслийг Байнгын хороодоор хэлэлцүүлэхээс хууль батлагдах хүртэлх бүх шатанд мэдээлэл, судалгааг бэлтгэхдээ цаг үеийн, бодитой, нам бус, төвийг сахисан, нууцыг хадгалах зарчмаар ажиллана.</p> <p>Конгрессийн судалгааны алба нь гүйцэтгэх засаглалын байгууллага болон олон нийтийн судалгааны хэрэгцээг хангах үүрэг хүлээдэггүй.</p> <p>Конгрессийн судалгааны алба нь нийт 700 гаруй ажилтантайгаас 450 гаруй нь бодлогын шинжээч, хуульч, мэдээллийн мэргэжилтэн, эдийн засагч, гадаад хэрэг, батлан хамгаалах, аюулгүй байдал, боловсрол, эрүүл мэнд, цагаачлал, эрчим хүч, байгаль орчин болон шинжлэх ухаан, технологийн чиглэлээр мэргэшсэн судлаач, шинжээчид байна.</p> <p>Судалгааны албанаас тайлан, мэдээлэл, семинар, илтгэл, биечлэн болон утсаар зөвлөгөө өгөх зэрэг төрөл бүрийн үйлчилгээг гишүүд, Байнгын хороод, Конгрессийн дээд, доод танхимд хууль тогтоох үйл ажиллагааны бүх үе шатанд үзүүлдэг.</p> <p>Конгрессийн судалгааны албанаас үзүүлэх үйлчилгээ болон бүтээгдэхүүнүүд:</p> <p>Тойм мэдээлэл, зөвлөгөө</p> <p>Тухайн үед хэлэлцэж буй хуулийн асуудлаарх тайлан, мэдээг цахим хуудсаар 7 хоногийн 24 цагийн турш мэдээлэх</p> <p>Хууль зүйн мэдээллийн систем (LIS)</p> <p>Семинар, уулзалт зохион байгуулах, Холбооны хуулийн шинэчлэлийн талаар жилд 2 удаа хэлэлцүүлэг хийх</p> <p>Конгрессийн ажилтнуудад хууль тогтоох болон төсөв хэлэлцэх журмын талаар сургалт зохион байгуулах</p> <p>Хуульд дүн шинжилгээ, анализ, тайлбар хийх</p> <p>Конгрессын номын сан-АНУ-ын хууль тогтоох дээд байгууллага болох Конгресст үйлчлэхээс гадна Засгийн газрын агентлаг, бусад номын сангууд, эрдэмтэд, судлаачдаас гадна олон нийтэд үйлчилдэг.</p> <p>-Конгрессийн номын сан нь дараах бүтэц, зохион байгуулалттай байна.</p> <p>Номын сангийн удирдах газар нь номын сангийн бодлогыг тодорхойлох, хөтөлбөр, арга хэмжээнүүдийг зохион байгуулах үүрэгтэй.</p> <p><i>Захиргаа, санхүүгийн алба</i></p> <p>Номын сангийн харъяа газруудад үйлчилгээ үзүүлдэг бөгөөд тэдгээр газруудын үйл ажиллагааг дэмжих зорилготой. Захиргааны газарт хүний нөөц, санхүү, аюулгүй байдлын албад харъяалагдана.</p> <p><i>Конгрессийн судалгааны алба</i></p> <p>Конгрессийн судалгааны алба нь Конгрессийн хууль тогтоох үйл ажиллагаанд шаардлагатай судалгаа, шинжилгээ хийж, мэдээллээр хангана.</p> <p><i>Зохиогчийн эрхийн алба</i></p> <p>Үндэсний зохиогчийн эрхийн системийн дагуу зохиогчийн эрхийг хамгаалах талаар үйл ажиллагаа явуулна.</p> <p><i>Хуулийн номын сан</i></p> <p>Конгресс 1832 онд хуулийн номын санг байгуулсан бөгөөд одоогоор 3 сая гаруй хууль, эрх зүйн акт, баримт бичгүүдийг агуулсан дэлхийн хамгийн том хуулийн номын сан юм.</p> <p><i>Номын сангийн алба</i></p> <p>Энэ алба нь Америкийн ард түмний бүтээсэн түүхэн ном сурвалж болон дэлхийн түүхэн баримт бичгүүдээс бүрдсэн номын сангийн сан хөмрөгийг хамгаалах, зохион байгуулах, кодчилох зэргийг асуудлыг хариуцна.</p> <p><i>Стратеги төлөвлөлтийн газар</i></p> <p>Энэ газар нь стратеги төлөвлөгөөний дагуу номын сангийн ирээдүйн чиг хандлагыг тодорхойлж, үндэсний хэмжээнд удаан хугацааны дижитал хөтөлбөрийг хэрэгжүүлдэг байна.</p>	<p>Номын сан Судалгааны нэгж нь нэгдсэн нэг удирдлагатай.</p> <p>Архивын талаар мэдээлэлгүй байна.</p>

Аргентин			
<p>Парламентын Тамгын газрын Мэдээллийн Захиргаа нь дараах чиг үүрэгтэй:</p> <p>-Батлагдан гарсан хуулийн асуудлаарх тайлан мэдээний хүрээнд мэдээлэл бэлтгэх</p> <p>-Хууль зүйн мэдээлэл</p> <p>-Семинар, уулзалт зохион байгуулах, Холбооны хуулийн шинэчлэлийн талаар хэлэлцүүлэг хийх</p> <p>-Конгрессийн ажилтнуудад хууль тогтоох болон төсөв хэлэлцэх журмын талаар сургалт зохион байгуулах</p> <p>-Хуульд дүн шинжилгээ, анализ, тайлбар хийх</p> <p>Тогтмол хэвлэлээр түүвэр судалгаа бэлтгэх</p> <p>-Парламентын асуудлаар судалгааны сан бүрдүүлэх зэрэг үйлчилгээ үзүүлнэ.</p> <p>Мөн түүнчлэн тус захиргаанд Сургалт, судалгааны дэд хэсэг харьяалагддаг бөгөөд дараах үйл ажиллагааг явуулна.</p> <p>Үүнд: тайлан, мэдээлэл, семинар, илтгэл бэлтгэхээс гадна биечлэн болон утсаар зөвлөгөө өгөх зэрэг үйлчилгээг гишүүд, Байнгын хороод, Конгрессийн дээд, доод танхимд хууль тогтоох үйл ажиллагааны бүх шатанд үзүүлнэ.</p> <p>Хууль тогтоох үйл ажиллагаа болон хуулийн техник аргачлалын талаар сургалт зохион байгуулна</p>	<p>Хэвлэл, мэдээлэл, архив, музейн газар</p> <p>Депутатуудын танхимын түүхэнд холбогдох баримт бичиг, түүхийн дурсгалт зүйлс, түүхийн судалгаа, Депутатуудын танхимын бүртгэл, тайланг хадгалдаг.</p>	<p>Конгрессын харьяа байгууллагуудын асуудал эрхэлсэн нарийн бичгийн даргын дор Парламентын номын сантай</p>	<p>Тус тусад нь зохион байгуулсан</p>
Канад			
	<p>Парламентын номын сан</p> <p>Номын сангийн мэдээлэл, судалгааны материалуудыг парламентын гишүүд, ажилтнууд, парламентын хороод, холбогдох бусад байгууллага ашиглана. Номын санд голчлон Канадын улс төр, парламентын үйл ажиллагаа, Засгийн газар, эдийн засаг, хууль, парламентын түүх, дэг, улс төрийн шинжлэх ухаан, олон улсын байдалтай холбоотой материалууд байдаг. Тус номын сан нь 300 орчим ажилтантай.</p>		<p>Архив болон Судалгааны нэгжийн талаар мэдээлэлгүй байна.</p>

Мексик			
Баримт бичиг мэдээлэл болон анализ хариуцсан ерөнхий газар доторх Судалгаа, шинжилгээ, анализийн төв болон Номын сан, архивын газартай. Депутатуудын үйл ажиллагаанд шаардлагатай мэдээлэл, лавлагаа, бодлогын болон харьцуулсан судалгаа зэргийг мэргэжлийн өндөр түвшинд үнэн бодит мэдээлэлд тулгуурлан бэлтгэж үйлчилнэ.			Архив, Номын сан нэгдсэн нэг удирдлагатай, Судалгааны нэгж нь тусдаа боловч нэг газарт харьяалагдана
Тринидад ба тобаго			
		Парламентын номын сан нь парламентын гишүүд, ажилтнууд, судлаачдыг нэг талыг бариагүй, үнэн бодит мэдээллээр тогтмол хангаж ажиллана. Парламентын гишүүдэд дараах төрлийн мэдээллээр үйлчилнэ. Үүнд: Мэдээлэл, Судалгаа, шинжилгээ, Санхүү, Өрийн мэдээ, Техникийн мэдээлэл, Номын сангийн үйлчилгээ, Хэвлэл	Номын сан Судалгааны нэгж нь нэгдсэн нэг удирдлагатай. Архивын талаар мэдээлэлгүй байна.
Египет			
Парламентын номын сан Үндэсний ассамблейн үйл ажиллагааны чухал нэгж бөгөөд Африк тив, Арабын ертөнц төдийгүй дэлхийд томоохонд тооцогддог. Фондод нь нийтийнхээс гадна Үндэсний ассамблейн гишүүд, ажилтнуудын хэрэгцээнд зориулсан мэдээлэл агуулагдах бөгөөд орчин үеийн технологийн дагуу ашиглах боломжийг бүрдүүлсэн байдаг. Мэдээллийн төв нь Үндэсний ассамблейн хууль тогтоох, хяналт тавих үйл ажиллагаанд тусламж үзүүлэх үндсэн болон туслах чанарын үйлчилгээг бий болгожээ. Үүнд: Хууль тогтоох чиг үүргийг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай хууль тогтоомжийн мэдээллийн сан бүрдүүлэх, Номын сангийн мэдээллийн фонд нь бүх салбарын мэдээллийг хамарсан байна. Тухайлбал, эрх зүй, нийгэм, эдийн засгийн г.м. Парламентын судалгаанд шаардлагатай мэдээллийг дотоод, гадаад эх сурвалжаас бүрдүүлэх, Тухайлсан мэдээлэлд бодит шинжилгээ хийх, Улсын Ерөнхийлөгчийн хэлсэн үгийн агуулгыг шинжлэх, Парламентын Байнгын хороод, Засгийн газрын байгууллагуудаас гаргасан зөвлөмжийг мөрдөж ажиллах, Парламентын нэгдсэн хуралдаан, бусад үйл ажиллагааны тайлан мэдээ гаргах, Ассамблейн гишүүд, ажилтнуудын санхүүжилтийн байдлыг судалж, шинжлэх			Номын сан Судалгааны нэгж нь нэгдсэн нэг удирдлагатай. Архивын талаар мэдээлэлгүй байна

* * *

Норвеги			
Судалгааны хэлтэс (Research Section) Гишүүд, байнгын хороод, намын ажлын албадад экспертийн туслалцаа үзүүлнэ.	Стортингийн архив (Archives of the Storting) Энэ нь Стортингийн гол архив бөгөөд парламентын үйл ажиллагаанд баримт бичгийн болон архивын үйлчилгээ үзүүлнэ. Мөн Стортингийн уран зураг, хөрөг зургийн галерейн ажлыг хариуцна. Байнгын хорооны архив нь хороодын үйл ажиллагааны тайлан мэдээг хадгалах, хороодын архивыг Стортингийн архив руу явуулахад бэлтгэх ажлыг хариуцна.	Стортингийн номын сан (Library of the Storting) Номын сангийн үйлчилгээнээс гадна ном, тайлан, тогтмол хэвлэл, сонинг фондод авах, гадны мэдээллийн сангуудаас хайлт хийх, радио, телевизийн бичлэг үзэх, хуулж авах зэрэг үйлчилгээний ажлыг хариуцна.	Энэ гурван нэгж тусдаа боловч нэг Газар-т буюу "Мэдээлэл баримт бичгийн газар"-т бусад 4 хэлтэсийн хамтаар харьяалагдана.

* * *

Монгол		
Судалгааны төв Судалгааны төв нь Улсын Их Хурлын ээлжит чуулганаар хэлэлцэх асуудлын хүрээнд ирүүлсэн захиалга, чиглэлийн дагуу болон Төвийн санаачлагаар цаг үеийн тулгамдсан асуудлууд, бодлогын чанартай асуудлуудаар судалгаа хийх, бодлогын шинжилгээний дүгнэлт, зөвлөмж гаргах, цаг үеийн шуурхай мэдээлэл, судалгааны мэдээллээр хангах, судалгааны мэдээллийн бааз бүрдүүлэх, хууль, тогтоолын төсөл болон бодлого боловсруулах шатанд иргэд, иргэний нийгмийн байгууллагууд, салбарын мэргэжилтнүүд, эрдэмтэн судлаачид, экспертүүдийн саналыг авах, хэлэлцүүлэг хийхтэй холбогдуулан олон нийттэй харилцах үндсэн чиг үүргийн хүрээнд дараах ажлыг эрхлэн гүйцэтгэнэ:		
<ol style="list-style-type: none"> 1) Улсын Их Хурлын ээлжит чуулганаар хэлэлцэх асуудлын хүрээнд хийх судалгааны ажлын захиалгыг Байнгын хороодын ажлын албаар дамжуулан авах, Улсын Их Хурлын болон Тамгын газрын удирдлага, Байнгын хороодын удирдлагаас өгсөн захиалгын дагуу судалгааны ажлыг зохион байгуулах; 2) Цаг үеийн тулгамдсан асуудал болон бодлого, хууль, эрх зүйн зохицуулалт зайлшгүй шаардлагатай асуудлаар Төвийн санаачлагаар судалгааны сэдэв гаргаж, судалгааны ажлыг зохион байгуулах; 3) Судалгааны сэдвийн хүрээнд тухайн асуудлаар статистик мэдээлэл, судалгааны материал, зах зээлийн мэдээлэл, бусад орны туршлагыг судалж судалгааны мэдээллийн бааз бүрдүүлэх, мэдээллээр хангах; 4) Судалгааны сэдвийн хүрээнд тухайн салбарын хууль, эрх зүйн болон төрийн зохицуулалтын бодлого, чиглэл, хөтөлбөр, тэдгээрийн хэрэгжилтийн талаар мэдээллийн бааз бүрдүүлж мэдээллээр хангах; 5) Судалгааны сэдвийн хүрээнд бодлогын судалгаа хийж төлөв байдал, хандлагад дүн шинжилгээ хийх, нөлөөллийн хүчин зүйлийг тодорхойлох, бодлогын шинжилгээний дүгнэлт гаргаж, тухайн асуудлыг шийдвэрлэх бодлогын альтернатив хувилбаруудыг боловсруулах, санал, зөвлөмж гаргах; 6) Шаардлагатай хууль, тогтоолын төсөл болон бодлогын шийдвэрийн төсөлд олон нийтийн саналыг тусгах үүднээс санал авах, мэргэжлийн байгууллага, эрдэмтэн судлаачдыг оролцуулан хэлэлцүүлэг, онол практикийн хурлыг Тамгын газрын бүтцийн холбогдох нэгжтэй хамтран зохион байгуулах; 7) Засгийн газар, яам, агентлаг, судалгаа шинжилгээ, мэдээллийн болон бусад холбогдох байгууллага, Тамгын газрын бүтцийн нэгжүүдээс мэдээлэл авах, хамтран ажиллах; 8) Судалгааны явцад шаардлагатай асуудлаар мэргэжлийн эксперт, зөвлөхийг гэрээгээр ажиллуулах, судлаачдын түвшинд уулзалт, ярилцлага, төрөлжсөн хэлэлцүүлэг, зөвлөгөөн зохион байгуулах; 9) Судалгааны чиглэлээр олон нийтийн хэлэлцүүлэг хийх, санал авах ажлыг зохион байгуулах; 10) Веб хуудсаар дамжуулан хуулийн төсөл болон бодлогын асуудлаар хэлэлцүүлэг хийх, олон нийтийн санал авах ажлыг тогтмол зохион байгуулах; 11) Дотоодын болон гадаад орнуудын парламент болон парламентын дэргэдэх бодлогын судалгаа, шинжилгээний байгууллагын талаар судалгаа хийх, парламентын түүхийн эмхтгэл гаргах; 12) Судалгааны материалыг эмхтгэн номын санд шилжүүлэх, Улсын Их Хурлын гишүүдийг судалгааны дэлгэрэнгүй тайлантай танилцах нөхцөлийг бүрдүүлэх; 13) Улсын Их Хурлын гишүүд болон Тамгын газрын удирдлагыг улс орны дотоод мэдээлэл болон дэлхийн улс төр, эдийн засаг, санхүүгийн байдлын талаархи тойм мэдээллээр шуурхай хангах; 14) Судалгааны мэдээллийн нэгдсэн бааз бүрдүүлэх, мэдээллийг ангилан дэлгэрэнгүй болон хураангуй хэлбэрээр хадгалах, судалгааны лавлагаа, цахим мэдээллийн сан бүрдүүлэх; 15) Улсын Их Хурлын дотоод сүлжээнд судалгааны мэдээллийн материалыг байршуулах; 16) Судалгааны ажлын тайлан, судалгааны материалаар болон шаардлагатай зарим асуудлаар гарын авлага, ном товхимол эмхтгэн гаргах; 17) Төвийн болон Тамгын газрын хэмжээнд бусад хэлтэс, албатай хамтран сургалт зохион байгуулах, төсөл, хөтөлбөр хэрэгжүүлэх; 18) Улсын Их Хурлын номын санг мэргэжил, арга зүй, зохион байгуулалтын удирдлагаар хангаж, олон нийтэд номын сангаар үйлчлэх. 	Архив Улсын Их Хурал, түүний Тамгын газрын архивын сан хөмрөгийг бүрдүүлэх, хадгалах, ашиглах үйл ажиллагааг стандартын дагуу зохион байгуулж, Улсын Их Хурлын гишүүд, Тамгын газрын бүтцийн нэгжүүдийг архивын лавлагаа, мэдээллээр хангах, архив, бичиг хэргийн ажлын мэргэжил, арга зүйн туслалцаа үзүүлэх;	Манай улсын хувьд Номын сан нь судалгааны төвдөө харъяалагдах бөгөөд архивын нэгж нь парламентын ажлын албаны “Захиргаа боловсон хүчний хэлтэс”-д харъяалагдан үйл ажиллагаагаа явуулна.

* * *